

บทที่ 2

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตในปัจจุบัน

เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องใช้สิ่งแสดงตัวบุคคล (Identity) ในการระบุและแยกแยะบุคคลหนึ่งออกจากบุคคลหนึ่ง และปัจจุบันสิ่งแสดงตัวบุคคลที่ใช้แทนบุคคลแต่ละคนก็มีหลายรูปแบบ เช่น ชื่อ นามสกุล ชื่อกลาง ที่อยู่ ชื่อบิดามารดา ลักษณะทางชีวภาพ รหัสทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลทุกรูปแบบเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information) บุคคลหนึ่งจะนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของไม่ได้ ปัจจุบันมีการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบอย่างแพร่หลาย และมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น นำชื่อของบุคคลอื่นไปแสดงต่อตำรวจกรณีที่ดินถูกจับ นำบัตรประจำตัวประชาชนไปเปิดบัญชีธนาคาร เพื่อให้บริการบัตรเครดิต นำกรรมกรรมประกันสุขภาพของผู้อื่นไปใช้บริการทางการแพทย์ หรือแม้กระทั่งการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้า แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นบุคคลอื่น เป็นต้น การกระทำดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลของผู้อื่นไปอ้างต่อบุคคลที่ตามมาตามคือบุคคลอื่นที่เป็นเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคล โดยที่เจ้าของที่แท้จริงไม่ได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต ในบทนี้ ผู้วิจัยประสงค์จะให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงความหมาย รูปแบบ ลักษณะของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อทำความเข้าใจ การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตในเบื้องต้นก่อน เพื่อง่ายในการทำความเข้าใจเนื้อหาในบทต่อไป

2.1 นิยามและลักษณะของสิ่งแสดงตัวบุคคล

สิ่งแสดงตัวบุคคล คือ เครื่องมือทางกฎหมายที่ใช้ยืนยันว่าการกระทำใดๆเกิดขึ้นหรือมีผู้รับผิดชอบต่อการกระทำนั้นๆ (บางครั้งการใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลเป็นการยับยั้งการมอบอำนาจหรือความมีอำนาจที่แท้จริงของผู้กระทำ) สิ่งแสดงตัวบุคคลจึงมีความสำคัญต่อบุคคลนั้นๆและหมายความรวมถึงความน่าเชื่อถือของบุคคลนั้นที่มีต่อบุคคลอื่นด้วย อย่างไรก็ตามสิ่งแสดงตัวบุคคลที่ประชาชนนิยมใช้และกฎหมายไทยคุ้มครองให้ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ลายมือชื่อ บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อ

ในการเรียกขานบุคคลแต่ละคนในชุมชนนั้น ได้ใช้ชื่อเรียกกันมาแต่ไหนแต่ไรเพื่อประโยชน์แก่การใช้สิทธิและหน้าที่โดยตรง บุคคลจึงต้องมีชื่อและชื่อของบุคคลได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 บัญญัติว่า "ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุลและจะมีชื่อรองก็ได้"

ชื่อตัว หมายความว่า ชื่อประจำตัวของแต่ละบุคคลเป็นชื่อที่จำแนกบุคคลแต่ละคนเป็นรายตัวในครอบครัวที่ใช้ชื่อสกุลเดียวกัน ส่วนชื่อรอง เป็นชื่อประกอบถัดจากชื่อตัว ชื่อรอง จะอยู่ระหว่างชื่อตัวกับชื่อสกุล ตัวอย่างเช่น นายชยัน หมั่นเรียน พากเพียรสูง ชื่อตัวของบุคคลผู้นี้คือ ชยัน หมั่นเรียนเป็นชื่อรอง ส่วนชื่อสกุลคือ พากเพียรสูง เป็นต้น สำหรับการได้มาซึ่งชื่อนั้น โดยปกติบิดามารดา เป็นผู้ตั้งให้นับตั้งแต่เด็กเกิดมามีสภาพเป็นบุคคล เพราะตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 234 ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2515 มาตรา 11 กำหนดให้เจ้าบ้านหรือมารดาเป็นผู้หน้าที่แจ้งคนเกิดภายใน 15 วันและมาตรา 18 ของกฎหมายฉบับเดียวกันก็กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านหรือมารดา จะต้องแจ้งชื่อตัวของเด็กที่เกิดพร้อมกันไปกับการแจ้งการเกิดตามแบบพิมพ์สูติบัตรที่รัฐเป็นผู้กำหนด

2. นามสกุล

ในปี พ.ศ. 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักว่า การที่บ้านเมืองมิได้กำหนดให้ราษฎรมีชื่อสกุลนั้นสร้างความยุ่งยากนานัปการ ทั้งในด้านการปกครองของทางราชการและทางส่วนตัว จึงได้พระราชทาน พระราชบัญญัติขนานนามสกุลไว้เป็นครั้งแรก ในมาตรา 5 "ชื่อสกุล เป็นชื่อประจำวงศ์สกุลซึ่งสืบเนื่องมาแต่บิดาถึงบุตร" โดยเจตนาของพระองค์ท่านทรงวางหลักการสำคัญของการสืบสกุลตามมาตรานี้ โดยถือเอาสายสัมพันธ์ทางบิดาผู้ให้กำเนิดแต่ฝ่ายเดียว หากแต่การสืบสกุลมีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้นเป็นพิเศษ เช่น กรณีบุคคลไม่มีบุตรสืบสายโลหิต จะหาผู้สืบสกุลแทนหรือบุคคลไม่สมัครใจใช้สกุลเดิมของตน ก็ทรงมีแนวทางเปิดโอกาสให้ทำได้โดยไม่บังคับ และตามความหมายของกฎหมายที่บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 บัญญัติอธิบายความหมายของคำว่าชื่อสกุลไว้ในมาตรา 4 ว่า "ชื่อสกุล หมายความว่า ชื่อประจำวงศ์สกุล"

ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1561 วรรคแรก กำหนดให้การใช้ชื่อสกุลตามบิดาเป็นสิทธิของบุตรชอบด้วยกฎหมายทุกคน ไม่มีผู้ใดมีสิทธิขับไล่ไม่ให้ใช้ชื่อสกุลได้ ถ้าบุตรประพฤติชั่วร้าย บิดา มารดา ได้แต่ตัดออกจากกองมรดกจะตัดจากชื่อสกุลไม่ได้ การมีชื่อสกุลจึงนับเป็นสิ่งสำคัญ มีประโยชน์ที่จะแสดงการถือกำเนิดให้รู้ได้ง่ายว่าใคร ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในระบบการจำแนกตัวบุคคลซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงแหล่งกำเนิดว่ามาจาก

วงศ์ตระกูลของบรรพบุรุษคนไหน สืบสายโลหิตมาจากใคร บางทีชื่อสกุลเพียง 2-3 คำก็อาจบอกให้เรารู้ว่า เขาเป็นชนเชื้อชาติใดมาก่อน เป็นชาวเหนือหรือชาวใต้ ปู่ ตา บิดาของเขาเป็นผู้มีความสำคัญอย่างไรหรือไม่ก็สามารถคาดคะเนได้ว่ามีรกรากมาจากไหน

3. ลายมือชื่อ

ประมวลกฎหมายอาญาภาค 1 มาตรา 1(10) กำหนดว่า "ลายมือชื่อ หมายความว่ารวมถึงลายพิมพ์นิ้วมือและเครื่องหมายซึ่งบุคคลลงไว้แทนลายมือชื่อของตน" กฎหมายใช้ลายมือชื่อเป็นเครื่องมือรับรองความถูกต้อง หรือความเป็นเจ้าของเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารกรรมสิทธิ สัญญาผู้ไต่ถามอรรถาธิบาย เป็นต้น ซึ่งสามารถพิสูจน์ลายมือชื่อได้ว่าเป็นของบุคคลใดในภายหลัง โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการวินิจฉัยลายมือชื่อว่าเป็นของบุคคลใด

4. ลายพิมพ์นิ้วมือ

ลายพิมพ์นิ้วมือของมนุษย์ ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถปลอมแปลงหรือสร้างทดแทนขึ้นได้ มนุษย์ทุกคนภายในโลกไม่สามารถมีลายพิมพ์นิ้วมือที่ซ้ำกันได้ แม้จะเป็นพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง รวมทั้งฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน ก็ไม่สามารถมีลายพิมพ์นิ้วมือที่เหมือนกันได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 กำหนดให้ลายพิมพ์นิ้วมือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ไว้ในมาตรา 4 โดยมีใจความว่า "ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้หนึ่งได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย" ในประมวลกฎหมายอาญาภาค 1 มาตรา 1 (10) กำหนดไว้ว่า "ลายมือชื่อ หมายความว่ารวมถึงลายพิมพ์นิ้วมือและเครื่องหมายซึ่งบุคคลลงไว้แทนลายมือชื่อของตน" นอกจากนี้ในการสืบสวนสอบสวน ลายพิมพ์นิ้วมือนอกจากใช้เป็นพยานหลักฐานในการแสวงหาค้นผิดมาลงโทษอีกด้วย

กฎหมายใช้ลายพิมพ์นิ้วมือให้เป็นสิ่งระบุตัวบุคคล เช่น พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2503 กำหนดไว้ในมาตรา 14 ดังนี้ "เจ้าสำนักมีหน้าที่ต้องจัดให้จดข้อความลงในสมุดจดนามผู้พัก ในโอกาสแรกที่จะทำได้ และให้ผู้พักซึ่งมีอายุเกินสิบแปดปีลงลายมือชื่อไว้ในสมุดจดนามผู้พักหรือในบัตรจดนามผู้พักด้วย ถ้าผู้พักลงลายมือชื่อไม่ได้ก็ให้ลงลายพิมพ์นิ้วมือ หากผู้พักคนใดไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ ห้ามมิให้รับผู้หนึ่งพักในโรงแรม..." พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 "มาตรา 14 ก่อนที่ลูกจ้าง หญิงพาดเนอร์ หญิงบำเรอ ผู้บริการอาบน้ำนวด หรืออบตัว หรือคนรับใช้เริ่มเข้าทำงานในสถานบริการ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการต้องจัดทำบัตรประวัติของแต่ละบุคคลดังกล่าว จำนวนสองชุด เก็บรักษาไว้ ณ สถานบริการนั้นหนึ่งชุด

และส่งไป เก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ตำรวจท้องที่หนึ่งชุด บัตรประวัตินั้นอย่างน้อยต้องมีรายการ ชื่อ ที่อยู่ วัน เดือน ปีเกิด หมายเลขประจำตัว ภาพถ่ายครึ่งตัวหน้าตรง ขนาด 4 x 6 เซนติเมตร ลายพิมพ์นิ้วมือทั้งสิบนิ้ว ชื่อและที่อยู่ของผู้รับรอง ทั้งนี้ ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง"

การใช้ตรวจสอบการกระทำความผิดย้อนหลัง เช่นกรณีคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่ผู้ต้องหาได้รับสารภาพจะต้องรอผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหา ก่อนฟ้องทุกรายเพื่อทราบ ว่าผู้ต้องหาเคยมีประวัติต้องโทษอันจะต้องขอเพิ่มโทษด้วยหรือไม่ ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มีบทบัญญัติรับรองลายพิมพ์นิ้วมือไว้ให้ถือเสมือนกับการลงลายมือชื่อในมาตรา 9 ได้กำหนดไว้ว่า " เมื่อมีกิจการอันใดซึ่งกฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ บุคคลผู้จะต้องทำหนังสือไม่จำเป็นต้องเขียนเอง แต่หนังสือนั้นต้องลงลายมือชื่อของบุคคลนั้น

ลายพิมพ์นิ้วมือ แงงใด ตราประทับ หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นนั้นที่ทำลงในเอกสารแทนการลงลายมือชื่อ หากมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนแล้วให้ถือเสมือนกับลงลายมือชื่อ"

นอกจากนี้ปัจจุบันลายพิมพ์นิ้วมือนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม เช่น การขอหมายผ่านอินเตอร์เน็ต เจ้าพนักงานผู้ร้องขอและผู้พิพากษาผู้ออกหมายจะต้องมาลงทะเบียนที่ศาลเพื่อเก็บชื่อ นามสกุล ตำแหน่งและลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบตัวบุคคล

5. สูติบัตร

สูติบัตร หมายถึงเอกสารรับรองการเกิดของบุคคล สูติบัตร เป็นเอกสารที่บันทึกสัญชาติ วันเดือนปีเกิด เวลา สถานที่เกิด ชื่อบิดามารดา โดยนายทะเบียนเป็นผู้ออกสูติบัตรให้ คำว่า สูติ แปลว่า การเกิด การคลอดบุตร สูติบัตร จึงหมายถึง บัตรรับรองการเกิดของบุคคล

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 "มาตรา 20 เมื่อมีการแจ้งการเกิดตามมาตรา 18 มาตรา 19 มาตรา 19/1 หรือมาตรา 19/3 ทั้งกรณีของเด็กที่มีสัญชาติไทยหรือเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรเป็นหลักฐาน แก่ผู้แจ้งโดยมีข้อเท็จจริงเท่าที่สามารถจะทราบได้

สำหรับการแจ้งการเกิดของเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมาย ว่าด้วยสัญชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกสูติบัตรให้ตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด โดยให้ระบุสถานะการเกิดไว้ด้วย"

6. บัตรประจำตัวประชาชน

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย เพื่อให้พิสูจน์ทราบและยืนยันตัวบุคคล และใช้เป็นเอกสารหลักฐานที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ

ภาคเอกชน ใช้ตรวจสอบบุคคล หรือประกอบการออกหนังสือสำคัญต่าง ๆ หรือใช้ในการทำนิติกรรมสัญญา เพื่อให้มีผลบังคับตามกฎหมาย หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถชี้ชัดได้ว่า ในไทยเริ่มมีการใช้หนังสือยืนยันตัวบุคคลปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยในมาตรา 90 บัญญัติว่า "กรมอำเภอเป็นพนักงานทำหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรในท้องที่อำเภอนั้น เดินทางไปมาค้าขายในท้องที่อื่น"

"หนังสือเดินทาง" เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสมัยนั้น และเหมาะสมกับสภาพกาลเวลาของสังคมเมื่อประมาณ 90 ปีที่แล้ว ความสำคัญของหนังสือเดินทางตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ จึงไม่แตกต่างจากความสำคัญของ "บัตรประจำตัวประชาชน" ในปัจจุบัน ซึ่งผลของการออกหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ทำให้ทางราชการเห็นความจำเป็นที่จะต้องทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อแสดงตนให้กับประชาชนทุกคน เพื่อแสดงว่าใครเป็นใคร อยู่ที่ไหน รูปพรรณเป็นอย่างไร เพื่อประโยชน์ในด้านการปกครองและเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในการใช้แสดงตนในการติดต่อซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการทำมาค้าขาย ดังนั้น ในปี พ.ศ.2486 รัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 รัฐบาลโดยการนำของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้เสนอกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนขึ้นมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะเป็นครั้งแรก เรียกว่า " พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พุทธศักราช 2486" นับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนไทย แต่เป็นการบังคับใช้เฉพาะราษฎรในจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรีเท่านั้น

ปัจจุบัน ทุกสำนักทะเบียนทั่วประเทศ สามารถให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้ครบทุกแห่ง บัตรประจำตัวประชาชน ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม (Social Infrastructure) ของสังคมไทย เป็นกลไกที่ทำหน้าที่พิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลของคนไทย (Identification and Authentication) เพื่อให้การติดต่อกันทางสังคมสามารถดำเนินไปอย่างมีระบบ ทำให้คนในสังคมสามารถมีนิติสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ข้อมูลทางทะเบียนราษฎร เช่น ทะเบียนบ้าน สูติบัตร ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ประชาชนแจ้งสิทธิความเป็นพลเมืองต่อรัฐ เพื่อให้รัฐคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ อันพึงมีพึงได้ ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ทางรัฐออกให้แก่ประชาชนเพื่อใช้แสดงตนในการใช้สิทธิและทำหน้าที่พลเมืองไทย ตลอดจนใช้แสดงตนในการติดต่อกับผู้อื่นในสังคม บัตรประจำตัวประชาชนแสดงถึงชื่อบุคคล อายุและรูปภาพแสดงลักษณะใบหน้าของบุคคล เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล และการแสดงตนต่อทางราชการ หรือเอกชน ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

7. ใบอนุญาตขับรถ

ใบอนุญาตขับรถเป็นเอกสารที่บุคคลใช้แสดงตัวว่าบุคคลนั้นได้รับอนุญาตจากรัฐให้ขับรถได้ เนื่องจากการขับรถบนทางสาธารณะจำเป็นต้องได้รับการควบคุม เพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้ง่าย ใบอนุญาตขับรถเป็นเอกสารที่ออกโดยรัฐ ประกอบด้วยรูปถ่ายและชื่อนามสกุล หมายเลขประจำตัวประชาชน ประชาชนจึงมักใช้เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคล พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ดังนี้ “ มาตรา 42 ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถและต้องมีใบอนุญาตขับรถและสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถในขณะขับหรือควบคุมผู้ฝึกหัดขับรถเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที เว้นแต่ผู้ฝึกหัดขับรถยนต์ตามมาตรา 57

ในกรณีที่ผู้ขับรถเป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ผู้ขับรถซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้นจะใช้ใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 42 ทวิ ขับรถในราชอาณาจักรก็ได้ และในกรณีนี้จะต้องมีใบอนุญาตขับรถดังกล่าวพร้อมด้วยเอกสารตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาและหรือความตกลงที่มีอยู่ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ เพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที”

8. ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ

ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ถูกนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมครั้งแรกที่ประเทศสหราชอาณาจักร และปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ให้การยอมรับเช่นกัน สำหรับประเทศไทยในขณะนี้ยังไม่มี การออกกฎหมายมารองรับว่าเทคโนโลยีลายพิมพ์ดีเอ็นเอสามารถนำมาพิสูจน์ตัวบุคคลและสามารถนำไปพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสายเลือดได้ อย่างไรก็ตามปัจจุบันเทคโนโลยีการตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอได้เข้ามามีบทบาทและเป็นที่ยอมรับในวงการแพทย์และวงการกฎหมายไทยตลอดจนในหมู่ประชาชนมากขึ้น เนื่องจากสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหาสังคมไทย เช่น กรณีที่มีชาวนักร่องลูกทุ่งชายที่ถูกกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์กับหญิงสาวจนทำให้เธอกำเนิดบุตร จึงมีการตรวจเพื่อหาความสัมพันธ์ทางสายเลือด หรือการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาในคดีฆาตกรรมต่างๆ เป็นต้น

ผู้วิจัยพบว่ากฎหมายอาญาได้คุ้มครองสิ่งแสดงตัวบุคคลไว้บ้างแล้ว เช่น การปลอมลายมือชื่อ การปลอมเอกสารสิทธิต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทาง ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสิ่งแสดงตัวบุคคลในปัจจุบันมีวิวัฒนาการจนไม่อาจแจกแจงได้ครบถ้วน การบัญญัติกฎหมายจึงต้องหาทางกำหนดบทบัญญัติที่ครอบคลุมในทุกกรณีที่มีการใช้สิ่งแสดงตัวบุคคล ทั้งที่มีอยู่ปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2.2 นิยามของสิ่งแสดงตัวบุคคล (Identity)

คำว่า “สิ่งแสดงตัวบุคคล” เป็นคำที่ผู้วิจัยใช้เพื่อแทนคำว่า “Identity” ในภาษาอังกฤษ ในประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดนิยามของความหมายของการแสดงตัวบุคคล (Means of Identification) ไว้ในบรรพที่ 18 มาตรา 1028 (Title 18 United States Code – Section 1028) ว่า “หมายถึง ชื่อหรือตัวเลขใดๆ ที่อาจจะถูกใช้เพียงลำพังหรือโดยสัมพันธ์กับข้อมูลอื่นใด เพื่อที่จะบ่งชี้ความเฉพาะของบุคคลนั้น ซึ่งรวมถึง

A. ชื่อ หมายเลขประกันสังคม วันเกิด ใบอนุญาตขับรถที่ออกโดยรัฐบาล หรือหมายเลขประจำตัวประชาชน เลขทะเบียนคนต่างด้าว เลขหนังสือเดินทางรัฐบาล เลขประจำตัวลูกจ้างหรือผู้เสียภาษี

B. ข้อมูลทางชีววิทยาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น รอยพิมพ์นิ้วมือ รอยเสียง เรตินาหรือภาพม่านตา หรือลักษณะทางกายภาพที่มีลักษณะเฉพาะ

C. ตัวเลขอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเฉพาะ ที่อยู่ หรือรหัสผ่าน หรือ

D. ข้อมูลที่มีลักษณะบ่งเฉพาะในการโทรคมนาคม หรือ อุปกรณ์เข้าถึงการโทรคมนาคม ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1029(e)

สิ่งแสดงตัวบุคคลเป็นสิ่งที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ว่าเป็นบุคคลใด ได้แก่ ชื่อ นามสกุล วันเกิด ที่อยู่ ชื่อคู่สมรส ประวัติการศึกษา หมายเลขประกันสังคม ใบอนุญาตขับรถ หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขบัญชีธนาคาร รวมถึงรหัสทางพันธุกรรมหรือข้อมูลทางชีววิทยาต่าง ๆ (Biometric Data) เป็นต้น

เอกสารระบุตัวบุคคล (Identity document) ในประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน ค.ศ. 2006 (Identity Cards Act 2006) ดังนี้

“เอกสารระบุตัวบุคคล (Identity documents)

(1) ในมาตรา 25 “เอกสารระบุตัวบุคคล” หมายถึง เอกสารใดๆ ที่เป็น หรือ อ้างว่าเป็น

(a) บัตรประจำตัวประชาชน (an ID card)

(b) เอกสารตั้งชื่อ (a designated document)

(c) เอกสารเข้าเมือง (an immigration document)

(d) หนังสือเดินทาง (ภายใต้ความหมายของพรบ. การเข้าเมือง 1971)

(e) หนังสือเดินทางที่ออกโดย หรือในนามของประเทศหรือในราชอาณาจักรภายนอก สหราชอาณาจักรหรือโดยหรือในนามขององค์กรระหว่างประเทศ

(f) เอกสารที่สามารถใช้ (ในบางสถานการณ์หรือทุกสถานการณ์) แทนหนังสือเดินทาง

(g) ใบอนุญาตขับรถ (a UK driving license) หรือ

(h) ใบอนุญาตชั่วคราวที่ออกในนามของประเทศหรือในราชอาณาจักรภายนอก สหราชอาณาจักร

(2) ในอนุมาตรา (1) “เอกสารเข้าเมือง” (“immigration document”) หมายถึง

(a) เอกสารที่ใช้สำหรับยืนยันสิทธิของบุคคลภายใต้สนธิสัญญาชุมชน (Community Treaties) เกี่ยวกับเรื่องการเข้ามาหรืออาศัยในสหราชอาณาจักร

(b) เอกสารที่ออกมาเพื่อดำเนินการตามหน้าที่การเข้าเมืองและข้อมูลที่บันทึก เกี่ยวกับการอนุญาตให้บุคคลเข้ามาหรืออาศัยในสหราชอาณาจักร หรือ

(c) บัตรลงทะเบียน (ภายใต้ความหมายของ มาตรา 26A ของพรบ. การเข้าเมือง 1971

(3) “ใบอนุญาตชั่วคราว” หมายถึง—

(a) ใบอนุญาตชั่วคราวที่อนุญาตภายใต้ส่วนที่ 3 ของ พรบ. การจราจรทางถนน หรือ ใบอนุญาตชั่วคราวที่อนุญาตภายใต้ส่วนที่...

(4) เลขานุการรัฐอาจมีคำสั่งให้เปลี่ยนแปลงรายการของเอกสารในอนุมาตรา (1) ได้...”

ในการนิยามและอธิบายการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต นั้น มีผู้เชี่ยวชาญในต่างประเทศหลายท่าน ได้อธิบายและให้ความหมายของการแสวงหา ประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต ดังนี้

โดรตี เดนนิ่ง (Dorothy Denning) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ แห่ง มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความว่า “การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคล ของบุคคลอื่นในทางที่ไม่ชอบ เช่น การใช้ชื่อ หมายเลขประกันสังคม ใบอนุญาตขับรถ หมายเลข บัตรเครดิต หมายเลขบัญชีธนาคาร เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมบางอย่างที่ต้องได้รับ อนุญาตจากเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้น เช่น การถอนเงินฝากจากบัญชีธนาคาร โอนเงิน เรียก เก็บเงินจากการซื้อสินค้าผ่านบัตรเครดิต การเข้าถึงข้อมูล หรือ ออกหนังสือภายใต้ชื่อของเหยื่อ”¹

นิโคล เอ็ม บิวบา (Nicole M. Buba), ให้คำนิยามในบทความชื่อ “สงครามการต่อสู้ Identity theft: สหรัฐอเมริกาควรยืมมาจากสหภาพยุโรปหรือไม่? (Waging War Against Identity Theft: Should the United States Borrow from the European Union?)”ว่า “การใช้โดยปราศจาก

¹ แปลจาก Michael J. Quinn *Ethics for the information age*. second edition. USA.

² Nicole M. Buba, *Waging War Against Identity Theft: Should the United States Borrow from the European Union?*. 2000.

อำนาจซึ่งชื่อ ที่อยู่ วันเกิด หมายเลขประกันสังคม หรือชื่อกลางของบุคคลอื่น เพื่อการได้มาโดยทุจริตซึ่งบัตรเครดิต การกู้ยืมเงิน และเปิดบัญชีธนาคาร”²

แกรมมีน อาร์ นิวแมน (Gramene R. Newman) และมีแกน เอ็ม แมคเนลลี่ (Megan M. McNally) สร้างเค้าโครงเพื่ออธิบายลำดับขั้นของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตและการก่ออาชญากรรมดังกล่าวโดยใช้วลีที่ต่างกัน

ขั้นตอนที่ 1 เวลาเริ่มต้น (ได้ข้อมูลส่วนบุคคล) เป็นขั้นตอนแรกที่จะนำมาซึ่งการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต

ขั้นตอนที่ 2 การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต หลังจากได้ข้อมูลในขั้นที่ 1 ผู้กระทำผิดในขั้นที่สองจะใช้ข้อมูลเพื่อทำการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต ผู้ที่กระทำผิดในขั้นที่ 2 อาจเป็นคนละคนกับผู้ที่ได้ข้อมูลในขั้นที่ 1 ก็ได้

ขั้นตอนที่ 3 ผลลัพธ์ของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต เป็นเวลาที่พบว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นและกระบวนยุติธรรมทางอาญาที่จำเป็นเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องเหยื่อได้รับความเสียหายและในด้านผู้กระทำผิด ความเสียหายของเหยื่อคือ ประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดได้รับ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ทางการเงินหรือไม่ใช่ประโยชน์ทางการเงินก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต³

ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศเหล่านี้มีกฎหมายเฉพาะที่มาควบคุมการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต โดยประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ใช้คำศัพท์และนิยามศัพท์ต่างกันออกไป คำศัพท์ที่พบได้บ่อยในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ คำว่า “Identity Theft” ส่วนในประเทศสหราชอาณาจักรใช้คำว่า “Identity fraud” ซึ่งคำศัพท์สองคำนี้มีการใช้ปะปนกัน ซึ่งสร้างปัญหาต่อการจำกัดคำนิยาม เพราะมีการใช้คำสองคำนี้ในความหมายที่แตกต่างของแต่ละวัฒนธรรม (Culture Differences) ปัจจุบันประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดให้คำว่า “Identity Theft” มีความหมายว่า “เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับ Identity เพื่อก่อให้เกิด Identity fraud ในกรณีที่ยี่ห้อเป็นปัจเจกชนจะไม่คำนึงว่าเหยื่อจะมีชีวิตหรือเสียชีวิตแล้วหรือไม่” ส่วนคำว่า Identity fraud “เกิดขึ้นเมื่อ สิ่งแสดงตัวบุคคลปลอมหรือรายละเอียดของ Identity ของบุคคลอื่นถูกใช้เพื่อสนับสนุนการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเมื่อผู้ใดก็ตามไม่ยอมรับผิดในหนี้ โดยการกล่าวอ้างโดยทุจริตว่าตนเป็นเหยื่อของ Identity fraud เพื่อที่ตนจะไม่ต้องรับผิดชอบหนี้”⁴

³ แปลจาก Newman & McNally 2005, p. 75

⁴ แปลจาก United Kingdom (UK) Home Office 2006a.

นักกฎหมายบางท่านพยายามอธิบายนิยาม Identity theft และ Identity fraud โดยพยายามแยกความแตกต่างของสองคำนี้ เช่น เบิร์ต จาร์ป คูปส์ (Bert-Jaap Koops) และ โรนาลด์ ลีนส์ (Ronald Leenes) ได้เสนอคำที่ใช้เรียก Identity theft และ Identity fraud รวมกัน คือ “อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแสดงตัวตน” (“Identity related crime”) และได้กำหนดนิยามทั้ง 3 คำ ดังนี้

“อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแสดงตัวตน” (Identity related crime) ได้แก่อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีโทษ เป้าหมายของการกระทำผิดคือสิ่งแสดงตัวตนหรือเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการกระทำผิดนั้น

“การขโมยสิ่งแสดงตัวตน” (Identity Fraud) คือ การกระทำการขโมยที่มี เป้าหมายเป็นสิ่งแสดงตัวตนหรือเครื่องมือที่สำคัญในการกระทำผิดนั้น

“การขโมยสิ่งแสดงตัวตน” (Identity Theft) คือ การขโมยหรือการกระทำที่ผิดกฎหมายอื่น ที่มีสิ่งแสดงตัวตนเป็นเป้าหมายหรือเครื่องมือที่สำคัญในการกระทำผิดนั้น และการกระทำนั้นปราศจากความยินยอมของบุคคลผู้เป็นเจ้าของสิ่งแสดงตัวตน

ซูซาน สเปราล์ (Susan Sproule) และ นอร์ม อาร์เชอร์ (Norm Archer) ได้เสนอความเห็น ว่า นิยามที่เสนอโดยศูนย์การวิจัยของตำรวจกลางแห่งออสเตรเลีย (The Australasian Center for Policing Research (ACPR)) เป็นนิยามที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด โดย ACPR ได้อธิบายลำดับการกระทำของอาชญากรไว้ 3 ชั้น ดังนี้

Identity Crime ใช้เป็นคำรวมๆที่ได้ทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้องถึง Identity fraud และ Identity theft และ Skimming และความผิดที่เกี่ยวข้อง เช่น การครอบครอง การจำหน่าย การผลิตเครื่องมือหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการทำความผิด ฯลฯ

Identity Fraud อธิบายการได้มาซึ่งเงิน สินค้า บริการ ผลประโยชน์อื่น หรือการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบการใช้สิ่งแสดงตัวตนปลอม และอาจหมายความรวมถึง Skimming

Identity Theft อธิบายการขโมยหรือการยึดเอาสิ่งแสดงตัวตน (หรือส่วนสำคัญอื่น) ที่มีอยู่แล้ว โดยได้รับความยินยอมหรือไม่ยินยอมจากเจ้าของสิ่งแสดงตัวตนนั้นและในกรณีที่เจ้าของสิ่งแสดงตัวตนเป็นปัจเจกชน ซึ่งเขาจะมีชีวิตอยู่หรือตายแล้วก็ได้

ACPR ได้เสนอ Model ที่น่าสนใจและทำให้เข้าใจคำทั้งสามคำได้ง่ายขึ้น ซึ่งอธิบายได้ว่า Identity crime เป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแสดงตัวตนทั้งหมด ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างขวาง ส่วน Identity fraud เป็นกรณีได้ประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวตนปลอม เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน สินค้า

---

* Skimming หมายถึง การปลอมบัตรโดยใช้บัตรจริงรูดผ่านเครื่องที่เรียกว่า Skimmer เพื่อทำการคัดลอกแถบแม่เหล็กหลังบัตร และนำแถบแม่เหล็กไปเขียนในบัตรใบใหม่ ทำให้สามารถทำบัตรปลอมและมีข้อมูลเหมือนบัตรจริงทุกประการ

บริการ หรือประโยชน์อื่น เช่น การใช้บัตรเครดิตของคนอื่น หรือปลอมบัตรเครดิต เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน การกู้ยืม เงินบำนาญ หรือการเลี้ยงภาษี ฯลฯ การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต เป็นการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นที่มีอยู่แล้ว โดยเป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลของปัจเจกชนหรือนิติบุคคลก็ได้ ซึ่งการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตเป็นหนึ่งรูปแบบของ Identity crime ซึ่งสามารถเกิดได้ทั้งกรณีที่เจ้าของสิ่งแสดงตัวให้ความยินยอมและเกิดจากสถานการณ์ที่สามารถอ้างความยินยอมได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่พนักงานบริษัทนำข้อมูลของลูกค้ามาใช้กระทำความผิดหรือนำมาขายให้แก่บุคคลอื่นเพื่อใช้กระทำความผิด โดยปกติการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตจะเกี่ยวกับการถือเอาสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น โดยที่เจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้นไม่ได้ถูกกีดกันในการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของเขา กล่าวคือ เขายังใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของตนได้อยู่เพียงแต่มีบุคคลอื่นมาใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของเขาโดยที่เขาไม่ยินยอมแล้วกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้น

Identity theft เป็นการเข้าถึงข้อมูลหรือเอกสารส่วนบุคคลของผู้อื่นที่มีอยู่แล้วและแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้น แต่ไม่รวมการสร้างสิ่งแสดงตัวบุคคลขึ้นมาใหม่ ส่วน Identity fraud เป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลที่ไม่ชอบทั้งหมด ส่วน Identity crime เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมากเป็นคำรวมๆ ที่ใช้เรียก Identity theft และ Identity fraud โดยสรุป Identity Theft เป็นส่วนหนึ่งของ Identity fraud และ Identity fraud ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของ Identity crime

2.2.1 ประเภทของสิ่งแสดงตัวบุคคล

ในการแบ่งประเภทของสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัย และสิ่งแสดงตัวบุคคลทางพฤตินัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1.1 สิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัย

นิตินัย (de-jure) หมายถึง ความหมายตามกฎหมาย ต่างกับ พฤตินัย คือ ตามความหมายตามข้อเท็จจริง (de facto)

สิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัย คือ สิ่งที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ตามกฎหมาย เช่น ชื่อ นามสกุล บัตรประจำตัวประชาชน สัญชาติ ภูมิลำเนา ฯลฯ ซึ่งมักสะท้อนหรือยืนยันถึงสถานะบุคคลตามกฎหมาย(Personal Legal Status) ของบุคคลผู้เป็นเจ้าของ โดยเอกสารบางประเภทอาจแสดงสิทธิหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายด้วย

ในประเทศไทยสิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัยส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบของเอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคล (Identification document) ซึ่งเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูลของรัฐ ซึ่งเป็นคลังข้อมูลเกี่ยวกับงานทะเบียนซึ่งเป็นฐานข้อมูลทะเบียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเรียกว่า "ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง" (Central Registration Database) และมีหลักฐานเก็บไว้กับตัวบุคคลด้วย เช่น ใบสูติบัตร ทะเบียน บัตรประจำตัวประชาชน เอกสารดังกล่าวเป็นกลไกที่ทำหน้าที่พิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลของคนไทย (Identification and Authentication) เพื่อให้การติดต่อกันทางสังคม สามารถดำเนินไปอย่างมีระบบ ทำให้คนในสังคมสามารถมีนิติสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ทะเบียนบ้าน ใบสูติบัตร ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ประชาชนแจ้งสิทธิความเป็นพลเมืองต่อรัฐ เพื่อให้รัฐคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ อันพึงมีพึงได้ ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ทางรัฐออกให้แก่ประชาชนเพื่อใช้แสดงตนในการใช้สิทธิและทำหน้าที่พลเมืองไทย ตลอดจนใช้แสดงตนในการติดต่อกับผู้อื่นในสังคม

เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลจึงเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะได้กลายเป็นพยานหลักฐานที่แสดงถึงข้อมูลส่วนบุคคล และแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐ ในฐานะที่เป็นพยานหลักฐานเมื่อต้องการเข้าถึงสิทธิ หรือใช้สิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย รวมถึงเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดสิทธิด้วย หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าแม้ว่าคนๆ หนึ่งนั้นจะมีตัวตนอยู่จริงในทางข้อเท็จจริง ก็ใช่ว่าเขาจะสามารถเข้าถึงสิทธิหรือใช้สิทธิต่างๆ ที่กฎหมายภายในแห่งรัฐได้รับรองไว้โดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพลเมือง (Civil Rights) หรือสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หากแต่ความสามารถในการเข้าถึงสิทธิ การใช้สิทธิดังกล่าว รวมถึงการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดสิทธินั้น กลับขึ้นอยู่กับสถานะทางกฎหมายของบุคคลของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งการกล่าวอ้างตนว่ามีสถานะบุคคลตามกฎหมายลักษณะใดนั้น จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานมายืนยัน ดังนั้น ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของรัฐสมัยใหม่ (Nation-State) แต่ละประเทศ เอกสารพิสูจน์ทราบตัวบุคคลได้กลายเป็นพยานหลักฐานประเภทหนึ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อการมีอยู่ (Existence) ของบุคคลคนหนึ่ง

2.2.1.2 สิ่งแสดงตัวบุคคลทางพฤตินัย (de facto)

พฤตินัย คือ ความหมายตามข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง คือ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ตามจริง (กฎ) ข้อความหรือเหตุการณ์ที่วินิจฉัยแล้วว่าเป็นจริง (แตกต่างกับข้อกฎหมาย)⁵

ข้อเท็จจริง (Fact) หมายถึง สิ่งที่ปรากฏขึ้นโดยธรรมชาติ ตามเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบเชิงปริมาณได้โดยการ ชั่ง ตวง วัด ได้ ดังนั้นสิ่งที่จะเป็นข้อเท็จจริงได้นั้น ต้องผ่านการพิสูจน์โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ ข้อเท็จจริงนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาได้

สิ่งแสดงตัวบุคคลทางพฤตินัย ได้แก่ ภาพใบหน้า บุคคลลิกภาพ ที่อยู่ วันเกิด อายุ ข้อมูลทางการศึกษา ชื่อคู่สมรส ชื่อบุคคลในครอบครัว ชื่อบิดามารดา เรตินา รอยเสียด DNA ลายพิมพ์นิ้วมือ ตาหนีแผลเป็น สถานที่เกิด รูปพรรณ เชื้อชาติ ลายเซ็น รูปถ่าย ข้อมูลทางการแพทย์ หมูโลहित เป็นต้น

2.3 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลและการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้แสวงหาประโยชน์

หากจะทำความเข้าใจการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นนั้น จำเป็นต้องเข้าใจในเบื้องต้นว่าในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นนั้น ความผิดแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 คือ การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น การมีสิ่งแสดงตัวบุคคลไว้ในครอบครอง และช่วงที่ 2 คือ การเอาข้อมูลนั้นไปใช้แสวงหาประโยชน์

2.3.1 การได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นและการมีสิ่งแสดงตัวบุคคลไว้ในครอบครอง

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวของบุคคลอื่นโดยทุจริตเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำผิดได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการกระทำความผิดภายใต้ชื่อของเหยื่อ การได้มาซึ่งข้อมูลลับที่ผู้กระทำผิดสามารถนำมาใช้กระทำความผิดได้ง่าย (Sensitive Information) เมื่อได้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นแล้ว ผู้กระทำความผิดจะนำไปแสวงหาประโยชน์ต่อไป

⁵ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

วิธีที่จะได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลมีหลากหลายวิธี มีตั้งแต่การใช้วิธีที่สุดแสนธรรมดา เช่น การขโมยจดหมายของผู้อื่น ไปจนกระทั่งการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การลอบไปเอาข้อมูล (Hacking) ในฐานข้อมูล

บุคคลใดก็ตามอาจได้มา หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือได้มาโดยวิธีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ได้ ในที่นี้การได้มา หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นที่จะถือเป็นความผิดอาญานั้น ต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือพระราชบัญญัติต่าง ๆ ผู้วิจัยแบ่งวิธีการทราบ การครอบครองซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลเป็น 2 แบบ คือ

2.3.1.1 วิธีที่ชอบด้วยกฎหมาย

มีความเป็นไปได้ที่บุคคลใดๆ อาจทราบหรือได้มาซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคล โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น กรณีที่มีบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะครอบครองสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้นอยู่แล้ว เช่น พ่อแม่ครอบครองเอกสารที่เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลของลูก นายจ้างครอบครองเอกสารที่เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลของลูกจ้าง หรือการค้ำขยะที่เป็นการเอาไปซึ่งทรัพย์สินที่เขาได้สละการครอบครองแล้ว ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

1.การค้ำขยะ (Dumpster Diving) เป็นที่ทราบกันดีว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บรรจุหมายเลขบัญชีธนาคาร หมายเลขประกันสังคม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการกระทำผิดถูกบันทึกและถ่ายโอนลงในกระดาษอย่างต่อเนื่อง และไม่เพียงแต่บุคคลธรรมดาที่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลไว้ครอบครอง แต่บริษัทบัตรเครดิตหลายแห่งและห้างร้านต่าง ๆ ล้วนมีเอกสารในควบคุมที่บรรจุข้อมูลของลูกค้าที่มีลักษณะเป็นความลับหรือข้อมูลที่น่าไปใช้ในการกระทำผิดได้ง่าย ปัญหาของเอกสารพวกนี้คือ เมื่อไม่ต้องการใช้มันอีกต่อไปแล้ว คนก็จะทิ้งมันด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะฉีกเป็นชิ้นหรือใช้วิธีอื่นเพื่อที่จะทำลายเอกสารเหล่านี้ก่อนที่จะโยนทิ้ง คนมักจะโยนมันทิ้งที่ถังขยะโดยไม่มีการทำลายใด ๆ ซึ่งนำมาสู่วิธีการหาสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยการค้ำขยะ

การค้ำขยะหมายถึง การกระทำที่เป็นการค้นหาเอกสารในภาชนะเก็บขยะเพื่อจะได้เอกสารที่สามารถนำไปใช้กระทำความผิดได้ บางคนอาจเห็นว่าเป็นการผิดกฎหมายที่จะไปค้นขยะของผู้อื่น อย่างไรก็ตามตราบดที่บุคคลไม่ได้บุกรุกทรัพย์สินของผู้อื่น การค้ำขยะก็เป็นการกระทำที่ถูกต้องกฎหมาย ความคิดนี้ถูกยืนยันในปี ค.ศ. 1988 ในคดีของศาลฎีกา California V. Greenwood. ตำรวจได้ค้นขยะในถังขยะของบริษัทกรีนวูด ซึ่งเป็นบริษัทจำหน่ายยาแล้วได้ข้อมูลที่พบว่าบริษัทได้ทำผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าตำรวจจะไม่มีหมายค้น มันก็เป็นที่ยุติแล้วว่าทุกคน

สามารถได้มาซึ่งสิ่งของจากภาชนะใส่ขยะที่ตั้งอยู่ในที่สาธารณะ⁶ ในประเทศไทย นักกฎหมายไทยก็มีความเห็นในเรื่องนี้ว่า ขยะเป็นทรัพย์สินที่เจ้าของทรัพย์สินละการครอบครองแล้ว

ปัญหาของการคุ้ยขยะเป็นสาเหตุให้ออกบทกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวกับการทำลายเอกสาร ในปี 2003 Federal Fair and Accurate Credit Transactions Act (FACTA) มีเงื่อนไขกำหนดว่าเอกสารที่บรรจุข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าต้องถูกทำลายโดยใช้วิธีปั่นทำลายก่อนที่จะทิ้ง⁷ มากกว่านั้น รัฐ Wisconsin California Georgia มีกฎหมายการทำลายเอกสารเป็นของรัฐเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของปัญหานี้⁸

2. ข้อมูลจากคนวงใน ห้างร้านธุรกิจต่าง ๆ มักจะเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ติดต่อดูด้วยกับตนด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น เหตุผลทางกฎหมาย เพื่อความปลอดภัย เพื่อความสะดวก อย่างไรก็ตาม พนักงานสามารถได้มาซึ่งข้อมูลนี้โดยผิดกฎหมายและนำมาใช้ในการกระทำการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล หรือขายข้อมูลให้แก่บุคคลอื่นผู้ที่จะนำไปแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต

ตัวอย่างในประเทศไทย

การปลอมบัตรประชาชนที่กำลังระบาดในประเทศไทย โดยการนำบัตรที่เจ้าของทำหาย หรือ สำเนาบัตรของผู้ที่ไปสมัครงานทิ้งไว้กับบริษัทบางแห่ง นำไปทำเป็นบัตรประชาชนปลอม เพื่อใช้เปิดบัญชี หรือทำบัตรเครดิต เพื่อหลอกธนาคารในนามของผู้ที่ทำบัตรหายแล้วไปก่อนนี้ โดยที่เจ้าของบัตรไม่รู้เห็นหรือยินยอมตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา

คาร์ริล บาร์วได้จ่ายเงิน 10,000 ดอลลาร์ ให้แก่เสมียนที่ทำงานนอกเวลาชื่อ มาร์เพสซา แมคเนล (Marpessa McNeil) เพื่อที่จะให้ขโมยข้อมูลจากธนาคารผู้เป็นนายจ้างต่อมาเหยื่อจำนวน 40 คนซึ่งฝากเงินไว้กับธนาคารฟิลาเดเฟีย (Philadelphia federal credit union) ได้พบว่าข้อมูลเครดิตของพวกเขาถูกขโมย หลังจากนั้นผู้กระทำผิดก็ได้ซื้อรถยนต์ 60 คันราคาเกือบ 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการใช้นับัตรเครดิตของผู้ที่เขาได้ขโมยมา

2.3.1.2 วิธีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การได้สิ่งแสดงตัวบุคคลมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง การได้มา การครอบครองสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยไม่มีสิทธิ โดยที่กฎหมายไม่รับรองให้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁶ [http://en.wikipedia.org/wiki/California v. Greenwood](http://en.wikipedia.org/wiki/California_v._Greenwood) วันที่ 3 พ.ย. 2550

⁷ Federal Fair and Accurate Credit Transactiona Act (FACTA)

⁸ Givens, Beth. "The Saga of Shredding in the US: A Privacy Advocate's Perspective." URL=<http://www.privacyrights.org/ar/NAID.htm> 14 พ.ย.2550

1. การขโมยกระเป๋าตังค์ (Stolen Purse or Wallet)

การขโมยกระเป๋าตังค์เพื่อที่จะได้เงินและบัตรเครดิตไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ หากแต่เป็นการลักเล็กขโมยน้อย ฉก ชิง วิ่ง ราว ที่อยู่คู่สังคมมานานแล้ว อย่างไรก็ตามสิ่งที่เป็นการพัฒนาของเรื่องนี้คือ การขโมยกระเป๋าตังค์เพื่อที่จะได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต เนื่องจากเหตุผลที่บางคนมักจะเก็บบัตรเครดิต.เอ.ที.เอ็ม.(ATM) พร้อมกับรหัสบัตรเอ.ที.เอ็ม. บัตรเครดิตหลายๆใบ บัตรประกันสังคม ใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ บัตรประกันสุขภาพ (Health insurance card) และข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆที่สามารถนำไปกระทำความผิดได้

เหตุที่พวกบางคนเก็บข้อมูลสำคัญไว้กับตัวเอง โดยอาจเก็บไว้ในกระเป๋าตังค์ เนื่องจากเอกสารทั้งหลายเหล่านี้อาจจำเป็นต้องใช้ หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น เป็นที่ทราบกันดีว่าเมื่อผู้ขโมยได้มาซึ่งกระเป๋าตังค์ของผู้อื่น เขาย่อมมีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นพอที่เขาจะเอามาใช้ได้อย่างล้นเหลือ ขณะที่คนมักจะเชื่อว่าการใช้คอมพิวเตอร์โดยมิชอบเป็นสาเหตุให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลมากที่สุด แต่จากสถิติพบว่าการใช้วิธีแบบเดิมๆ อย่างเช่น การขโมยกระเป๋าตังค์ เป็นวิธีที่ผู้ขโมยใช้มากที่สุด เกือบร้อยละ 30 ของเหยื่อของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล จากสถิติของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 2004 เกิดจากการสูญหายของกระเป๋า สมุดเช็ค หรือบัตรเครดิต

2. การขโมยจดหมาย (Stealing Mail)

ระบบไปรษณีย์โทรเลขเป็นสื่อกลางของประชากรในประเทศหรือในโลกที่จะติดต่อเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตาม สิ่งใดที่มีคุณอนันต์ก็ย่อมมีโทษมหันต์ ระบบที่มีประโยชน์มากเช่นนี้ ก็เป็นดังเช่นแหล่งข้อมูลส่วนบุคคลขนาดใหญ่ที่ผู้ขโมยสามารถใช้เพื่อกระทำความผิดซึ่งตามปกติแล้ว กล่องไปรษณีย์ที่ตั้งอยู่หน้าบ้านจะไม่ถูกล็อกหรือไม่ได้ทำให้ปลอดภัยแน่นอน ดังนั้นคนเดินถนนผ่านไปมาสามารถเปิดกล่องไปรษณีย์และหยิบสิ่งที่อยู่ข้างในออกไปโดยเจ้าของทรัพย์สินหรือจดหมายนั้นไม่ทราบ นอกจากนี้ผู้ขโมยสามารถมองผ่านกล่องไปรษณีย์ที่มีลักษณะไม่แน่นอนได้ง่ายเพื่อที่จะตรวจดูก่อนว่ามีข้อมูลที่ตนต้องการเพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็น บัตรเครดิต หรือใบเรียกเก็บเงิน หรือรายงานทางการเงินของธนาคาร

ในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล วิธีที่หนึ่งซึ่งผู้กระทำผิดจะหลบเลี่ยงเหยื่อไม่ให้รู้ตัว คือ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ของเหยื่อ ผู้ขโมยสามารถเปลี่ยนแปลงที่อยู่โดยมิจุดประสงค์ทุจริตเพื่อให้บริษัทส่งจดหมายหรือใบเรียกเก็บเงินไปยังที่อยู่ของผู้ขโมยหรือที่อยู่อื่น เนื่องจากไม่ต้องการให้เหยื่อรู้ตัว กล่าวคือ หากเหยื่อเห็นรายงานทางการเงินที่ส่งมาจากธนาคาร เหยื่อ

จะทราบทันทีว่าตนไม่ได้ใช้จำนอง ซึ่งทำให้เหยื่อเห็นพินิจและติดต่อไปยังธนาคารผู้ออกบัตรและระงับบัตร ทำให้ผู้กระทำผิดไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของเหยื่อต่อไปได้อีก

3. การหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยา (Social Engineering)

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล โดยใช้วิธีการหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยา เป็นอีกวิธีที่ถูกใช้ในการกระทำผิด การหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยา ในที่นี้หมายถึง การหลอกล่อให้ประชาชนเปิดเผยข้อมูลลับ แสกเกอร์ที่โด่งดังในประเทศสหรัฐอเมริกาชื่อ เควิน มิทนิค (Kevin Mitnick) ได้เขียนในหนังสือชื่อ "ศิลปะในการหลอกลวง" (The art of Deception) ซึ่งได้กล่าวว่ามันเป็นเรื่องง่ายมากสำหรับผู้กระทำผิดในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น โดยเขาจะแสดงเป็นอีกคนหนึ่งและได้ข้อมูลมาจากเหยื่ออย่างคาดไม่ถึง ประชาชนมักจะไม่ว่าจะรู้ว่าข้อมูลของเขานั้นมีค่ามากเพียงใด และพวกเขาเต็มใจที่จะเปิดเผยข้อมูลนั้นแก่ผู้อื่น มิทนิคได้ยกตัวอย่างของวิธีการหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยา โดยได้กล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลที่แสดงตัวเป็นผู้จัดการของร้านสาขาหนึ่งของร้านเซาวิตโอ ผู้กระทำผิดได้ติดต่อไปยังร้านสาขาอื่นโดยการอ้างว่าเขามีปัญหาที่จะตรวจสอบชื่อเจ้าของบัญชี และสอบถามพนักงานของร้านที่รับโทรศัพท์เพื่อให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเขา และก็เป็นตามที่ต้องการ ในที่สุดผู้กระทำผิดก็สามารถที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่เขาต้องการใช้ในการกระทำผิด

คดีที่มีความรุนแรงมากกว่าเกิดขึ้นเมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2005 บริษัทชอยส์พ้อยส์(ChoicePoice) ซึ่งเป็นบริษัทของมลรัฐจอร์เจีย เป็นผู้เก็บแฟ้มประวัติของส่วนบุคคลของผู้บริโภคชาวอเมริกันเกือบทั้งหมด ได้ขายแฟ้มประวัติดังกล่าวให้แก่นายจ้าง เจ้าของที่ดิน บริษัทวิจัยการตลาด หรือแม้แต่หน่วยงานราชการ ผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบางส่วนเท่านั้นที่ถูกแจ้งให้ทราบว่าการละเมิดเกิดขึ้น มลรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นเพียงมลรัฐเดียวที่กำหนดให้บริษัทต้องแจ้งแก่บุคคลที่ได้รับการละเมิดนี้ ด้วยเหตุดังกล่าว บริษัทชอยส์พ้อยส์ได้ส่งข้อความจำนวนประมาณ 30,000 - 35,000 ข้อความให้แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในแคลิฟอร์เนีย ให้มาตรวจรายงานบัตรเครดิตของพวกเขา เนื่องจากความเป็นไปได้ที่จะถูกฉ้อโกงซึ่งเป็นผลมาจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

การหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาได้เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การหลอกล่อผ่านจดหมายโดยที่ผู้กระทำผิดได้ส่งจดหมายไปถึงบุคคลที่น่าจะถูกหลอกล่อได้ง่ายเพื่อให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหรืออาจใช้การโทรศัพท์แทนการส่งจดหมาย ยกตัวอย่างเช่นผู้กระทำความผิดอาจส่งจดหมายหรือโทรศัพท์โดยอ้างว่าบุคคลนั้นได้รับรางวัลเป็นเงินสดหรือพวกเขาต้องการที่จะบริจาคเพื่อเป็นการกุศล แต่ไม่ว่าจะเป็นจดหมายรูปแบบใด วัตถุประสงค์

ของอาชญากรคือการที่จะได้ข้อมูลที่เขาต้องการ หนึ่งในกรหลอกลวงที่เป็นที่นิยมและรู้จักกันดี คือ Nigerian Scam

ตัวอย่างของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งถึงคนจำนวนมากมาย ซึ่งมีผู้ได้รับในช่วงปลายปี พ.ศ.2550 ในประเทศไทย⁹

NAME: DR LEO IGWE

GLOBAL SECURITY FINANCE FIRM

EMAIL: gsffindonesia@yahoo.com

Then you will be informed by your agent on how your won prize of \$700,000 which has already been deposited with your email address will be released to you.

We use this opportunity to thank all our Sponsors/Contributors of this program: Heineken, Sony, master card, Vodafone, play station, Ford For payment, please do provide with the following informations And send to our Agent via

NAME:.....

AGE:.....

SEX:.....

ADDRESS: .....

EMAIL:.....

TEL.:.....

OCCUPATION:.....

COUNTRY:.....

RECEIVING BANK ACCOUNT:.....

MODE OF PAYMENT: (SELECT ONE)

(1) BANK TO BANK TRANSFER

(2) CASHIER CHECK which you can cash in any Bank in your country.

Please you are advised to complete the form and forward to your agent indicating the mode you would like to receive your fund for prompt collection. You are automatically disqualified if you are below 18 years of age. This E-mail message

⁹ <http://www.pantip.com/cafe/wahkor/topic/X5918070/X5918070.html> วันที่ 7 พ.ย. พ.ศ. 2550

(including attachments, if any) is intended for the use of the individual or entity to which it is addressed and may contain Information that is privileged, proprietary, confidential and exempted From disclosure.

SIGN:

CHAMPIONS LEAGUE LOTTO

COORDINATOR

ตัวอย่างในประเทศไทย

นายศานิต รุ่งน้อย อธิบดีกรมสรรพากร เปิดเผยว่า กรมสรรพากรได้รับแจ้งจากผู้เสียภาษีเป็นจำนวนมากว่ามีกลุ่มมิจฉาชีพได้แอบอ้างเป็นเจ้าของหน้าที่กรมสรรพากร โทรศัพท์ไปถึงผู้เสียภาษีและประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญทั้ง ชื่อ-สกุล เลขประจำตัวประชาชน รวมทั้งเลขที่บัญชีธนาคาร และจะอ้างว่าผู้เสียภาษีได้รับเงินภาษีคืนจำนวนหลายพันบาท หลังจากที่ได้เข้าไปตรวจสอบแบบแสดงรายการเสียภาษี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545-2549 ซึ่งจะส่งคืนเงินภาษีเข้าบัญชีธนาคาร ทำให้ผู้เสียภาษีหลงเชื่อและแจ้งข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญให้กับแก๊งมิจฉาชีพเหล่านั้น¹⁰

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการหลอกล่อโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยา คือ การใช้วิธีใดก็ตามที่จำเป็นเพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลที่เขาต้องการ ไม่ว่าจะในรูปแบบที่เกี่ยวกับการโทรศัพท์หรือการส่งจดหมายก็ไม่ใช่สาระสำคัญอีกต่อไป หากผลลัพธ์ที่เขาต้องการคือการได้มาซึ่งข้อมูล

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการหลอกลวงที่เป็น การโฆษณาโดยใช้โทรศัพท์ (Telemarketing) และการแกล้งทำที่โทรศัพท์ไปขอให้เหยื่อแจ้งข้อมูลบัญชี ซึ่งมักจะขอให้เหยื่อแจ้งโดยทันทีที่ได้รับโทรศัพท์ โดยที่ไม่มีการอธิบายหรือแจ้งรายละเอียดให้ทราบ ผู้กระทำความผิดใช้การกดดันเรื่องเวลาทำให้เหยื่อไม่มีเวลาไตร่ตรองก่อนที่จะให้ข้อมูล

4. การโจมตีทางคอมพิวเตอร์และทางอินเทอร์เน็ต

4.1 แสกเกอร์ ไวรัส และม้าโทรจัน

“แสกเกอร์ คือ ผู้ที่พยายามหาวิธีการ หรือหาช่องโหว่ของระบบ เพื่อแอบลักลอบเข้าสู่ระบบ เพื่อล้วงความลับหรือแอบดูข้อมูลข่าวสาร บางครั้งมีการทำลายข้อมูลข่าวสาร หรือทำความเสียหายแก่องค์กร เช่น การลบรายชื่อลูกค้าทางการค้า การลบรายชื่อผู้ใช้งานในระบบ” ในปัจจุบันระบบเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก ปัญหาในเรื่องอาชญากรรมทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะในเรื่องแสกเกอร์ก็มีให้เห็นมากขึ้น ผู้ที่แอบลักลอบเข้าสู่ระบบจึงมา

¹⁰ http://www.news.thaieasyjob.com/economic/economic/show_news-6017-5.html วันที่ 29

ได้จากทั่วโลก และบางครั้งก็ยากที่จะดำเนินการใด ๆ ได้ ลักษณะของการก่อวินในระบอบที่พบเห็นมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีวิธีการแตกต่างกัน เทคนิควิธีการที่ใช้ก็แตกต่างกันออกไป การแฮกทำขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งทุกคนหรือทุกองค์กรที่ใช้อินเทอร์เน็ตอาจเป็นผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกแฮกได้ ระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในปัจจุบันมีจุดบกพร่องมาก “ไวรัสคอมพิวเตอร์” เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่บุกรุกเข้าไปในเครื่อง โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ใช้ ส่วนมากมักจะมีประสงค์ร้ายและสร้างความเสียหายให้กับระบบคอมพิวเตอร์นั้น ๆ¹¹ ซึ่งลักษณะของไวรัสคอมพิวเตอร์ที่คล้ายกับไวรัสในทางชีววิทยาที่ไวรัสทางชีววิทยาสามารถแพร่กระจายในเซลล์ของสิ่งมีชีวิต ขณะไวรัสคอมพิวเตอร์สามารถทำสำเนาตัวเองเพื่อแพร่ออกไปโดยการสอดแทรกตัวสำเนาในรหัสคอมพิวเตอร์ที่สามารถปฏิบัติการได้หรือข้อมูลเอกสาร ไวรัสสร้างความเสียหายแก่ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลเอกสาร รวมถึงสร้างความรำคาญแก่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์อีก ซึ่งไวรัสจะแพร่กระจายตัวได้โดยผ่านพาหะ(Host) เท่านั้น

เหตุการณ์ที่เป็นตัวอย่างของการแฮกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้แก่ กรณีที่เว็บไซต์ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกแฮกเมื่อวันที่ 19 ก.ค. พ.ศ. 2550 เวลา 11.50 น. เว็บไซต์ของกระทรวงไอซีที (www.mict.go.th) ถูกแฮกเกอร์นำภาพของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี รูปธงชาติ พร้อมข้อความที่ไม่เหมาะสมและมีรูปของ พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ในฐานะประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ มีข้อความว่า “เอา คมช. คืนไป เอาทักษิณคืนมา” ไปแสดงไว้บนหน้าเว็บไซต์กระทรวงไอซีที ประมาณ 20 นาที ซึ่งทางกระทรวงก็ออกมาให้สัมภาษณ์ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถเกิดได้กับทุกเว็บไซต์ กระทรวงมีระบบรักษาความปลอดภัยในระดับหนึ่ง แต่ยอมรับว่าไม่ใช่ในระดับสูงสุด เนื่องจากเป็นหน้าเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลแก่ประชาชน ซึ่งต้องทำการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

4.2 การปลอมแปลงจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และทำการสร้างเว็บไซต์ปลอม (Phishing)

Phishing คือ การโจมตีในรูปแบบของการปลอมแปลงจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email Spoofing) และทำการสร้างเว็บไซต์ปลอม เพื่อทำการหลอกลวงให้เหยื่อหรือผู้รับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เปิดเผยข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ อาทิ

¹¹ <http://th.wikipedia.org/wiki>

ข้อมูลของหมายเลขบัตรเครดิต บัญชีผู้ใช้ (Username) และ รหัสผ่าน (Password) หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ¹²

ผู้กระทำบางคนได้ส่งข้อความในรูปแบบสแปม เมล์ (Spam mail) ที่ออกแบบให้หน้าตาคล้ายกับเว็บต้นแบบที่เขาต้องการเลียนแบบ เช่น Paypal, eBay หรือธุรกิจบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นที่รู้จักอื่นๆ ข้อความที่ส่งมานี้เพื่อจะล่อลวงผู้รับข้อความที่ไม่ทันได้เฉลียวใจว่าเป็นเว็บไซต์ปลอม เพื่อที่จะให้ผู้รับข้อความเปิดเผยหมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่น

ส่วนใหญ่ Phishing จะใช้กลยุทธ์ทางจิตวิทยา โดยสร้างความสำเร็จหรือจุดสนใจหรือแจ้งว่ามีเรื่องเร่งด่วน เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งให้แก่ลูกค้าจะแจ้งว่าข้อมูลของลูกค้าหมดอายุหรือมีความจำเป็นบางประการที่ต้องแจ้งข้อมูลแก่ธนาคาร หรืออาจจะอ้างสิทธิพิเศษอื่นให้แก่ลูกค้าเพื่อล่อลวงให้ลูกค้าหลงเชื่อ ป้อนข้อมูลส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตหรือทำรายการไปยังเว็บไซต์อื่น เป็นต้น

เหตุที่การโจมตีรูปแบบนี้ถูกเรียกว่า Phishing ซึ่งเป็นคำพ้องเสียงมาจาก Fishing ในภาษาอังกฤษ ซึ่งแปลว่าการตกปลา ซึ่งผู้กระทำผิดจะส่งข้อมูลมหาศาลและส่งอย่างต่อเนื่อง และเชื่อว่าที่สุดแล้วต้องมีคนที่ตกเป็นเหยื่ออย่างแน่นอน จากการศึกษาของบริษัทการ์ทเนอร์ซึ่งเป็นบริษัทวิจัย พบว่าคนอเมริกันกว่า 57 ล้านคนได้รับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็น Phishing ในปี 2004 และคนอเมริกันเกือบ 2 ล้านคนตกเป็นเหยื่อและให้ข้อมูลลับที่นำไปทำความผิดได้ง่ายแก่ผู้กระทำความผิด¹³

เนื่องจากการโจมตีแบบ Phishing ได้มีการแพร่ระบาดไปในหลายประเทศ รวมทั้งในประเทศไทย และมีการพัฒนารูปแบบของ Phishing ในขั้นที่สูงขึ้นเรียกว่า Pharming ซึ่งถือว่าเป็น Phishing แต่เป็นรูปแบบที่สูงขึ้นของ Phishing ซึ่งเป็นกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเว็บลิงค์ (web link) ซึ่งจะเปลี่ยนที่อยู่เพียงเล็กน้อย โดยที่เหยื่อไม่ทันได้ระวังตัวและเกิดขึ้นโดยที่เหยื่อไม่ได้เป็นผู้พิมพ์ที่อยู่ผิดเลย ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในธนาคารซิตี้แบงก์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการล่อลวงให้ลูกค้าธนาคารหลงเชื่อว่ามีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มาจากธนาคาร โดยแจ้งข่าวว่ามีการปรับปรุงฐานข้อมูล ทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า

¹²ดร. โทเม็น พิบูลย์โรจน์ .เทคนิคการโจมตีแบบ "Phishing" ,ThaiCERT: Thai Computer Emergency Response Team ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ ประเทศไทย

<http://data.schq.mi.th/~mid/Phishing.htm>

¹³ Bonner, Jesse. "Bankers, Law Enforcement 'phishing,' for Solution to I.D. Thefts." February 14, 2007.

URL=<http://www.infozine.com/news/stories/op/storiesView/sid/5875/>

บางส่วนของสัญญาณ จึงจำเป็นต้องขอให้ลูกค้ากรอกข้อมูลบัตรเครดิตเข้าไปใหม่ โดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีสัญลักษณ์ของธนาคารจริง มี URL ให้คลิกได้โดยมีชื่อโดเมนและ subdirectory เป็นเหมือนของจริงมาก ซึ่งจะทำให้ลูกค้าหลงเชื่อ แต่เมื่อวิเคราะห์ตรวจสอบโดยละเอียดแล้ว พบว่าข้อความที่เป็น URL ที่ขีดเส้นใต้นั้น (http://web.da-us.citibank.Com/signin/citifi/scripts/login2/user_setup/jsp) อันที่จริงได้มีการทำ hypertext link ไปที่ (<http://web.da-us.citibank.com/citifi/scripts/@isapi100.info/index.htm>) ซึ่งหมายถึงเว็บไซต์อื่นที่ไม่ใช่ของธนาคารนั้น แต่เป็น <http://isapi100.info/> คาดหมายได้ว่าเป็นเว็บดักให้ลูกค้ามากรอกข้อมูลบัตรเครดิตและเขาจะได้รับข้อมูลนั้นและนำไปใช้ในการกระทำความผิดต่อไป อีกหนึ่งรูปแบบคือ redirector เป็นโปรแกรมที่ก่อถนนเส้นทางจราจรของผู้ใช้ โดยเปลี่ยนเส้นทางจราจรของเครือข่ายไปที่อยู่อื่นที่เขาไม่ได้ตั้งใจจะไป

4.3 แสกผ่านโทรศัพท์

กรณีนี้เกิดขึ้นในการทำธุรกรรมกับธนาคารทางโทรศัพท์ (Phone Banking) ซึ่งเป็นบริการของธนาคาร ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทย ธนาคารทุกแห่งได้เปิดให้บริการเสริมนี้ เนื่องจากความนิยมในการใช้โทรศัพท์ ทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าในการใช้บริการหรือติดต่อกับธนาคาร หรือการทำธุรกรรมกับธนาคารผ่านโทรศัพท์ ซึ่งสามารถติดต่อได้ตลอด 24 ชั่วโมง และไม่เว้นวันหยุดราชการ

ลักษณะธุรกรรมที่เปิดให้บริการ เช่น บริการสอบถามข้อมูลและเงื่อนไข การให้บริการด้านเงินฝาก ด้านสินเชื่อ และด้านบัตรทางการเงิน บริการแจ้งอายุบัตรเอ.ที.เอ็ม. บริการแจ้งยกเลิกการอายุบัตรเอ.ที.เอ็ม. บริการสอบถามยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ และบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน บริการโอนเงินระหว่างบัญชีและโอนเงินชำระค่าบัตรเครดิต บริการชำระค่าสินค้าและบริการ โดยหักเงินจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์หรือบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน บริการสอบถามยอดคงเหลือบัญชีสินเชื่อทั่วไป หรือบัญชีสินเชื่อสวัสดิการและการโอนชำระบัตรเครดิตหรือการโอนชำระ สินเชื่อ เป็นต้น กรณีนี้แสกเกอร์สามารถดักเอาข้อมูลในระหว่างที่ลูกค้าติดต่อกับทางธนาคารได้ โดยเฉพาะหากเป็นการใช้โทรศัพท์สาธารณะต่างๆ โอกาสที่จะมีการดักฟังสัญญาณก็จะง่ายขึ้น ซึ่งปัญหานี้ทำให้ธนาคารใช้วิธีปล่อยสัญญาณคลื่นรบกวนเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการสนทนา ทำให้การดักจับสัญญาณทำได้ยากขึ้น ในกรณีที่ลูกค้าใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อกับธนาคาร แสกเกอร์ก็ได้สร้างอุปกรณ์เชื่อมต่อกับสัญญาณโทรศัพท์มือถือโดยตรง กล่าวคือ หากลูกค้าโทรศัพท์ไปหาธนาคารใดก็ตามผ่านโทรศัพท์มือถือ หากอยู่ในรัศมีทำการของอุปกรณ์นี้ มันจะเปลี่ยนเส้นทางสัญญาณโทรออก(Bypass) ของลูกค้าไปยังโทรศัพท์อีกเครื่องหนึ่ง ซึ่งปกติจะเป็นโทรศัพท์ของแสกเกอร์ และจากนั้นแสกเกอร์จะปลอมตัวเป็นเจ้าของหน้าที่ของธนาคาร พูดคุยเหมือน

อย่างที่พนักงานของธนาคารรับสาย เพื่อหลอกถามข้อมูลที่สำคัญเช่นรหัสผ่านต่างๆ เหลือส่วนใหญ่ที่ไม่ทันสังเกตความผิดปกติก็จะสนทนาไปจนจบขั้นตอน เหมือนกับเวลาที่ติดต่อกับธนาคาร เพราะแฮกเกอร์ศึกษาและเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีจนยากจะดูออกในเวลาอันสั้น

4.4 ตัวจับการกดแป้นพิมพ์และการขโมยรหัสผ่าน (Keyloggers or Keystroke Recorders and password stealer)

ตัวจับการกดแป้นพิมพ์เป็นโปรแกรมที่จะทำให้ทราบได้ว่าผู้ใช้กดแป้นพิมพ์ตัวใดบ้าง เป็นโปรแกรมที่จะติดตามและบันทึกรายละเอียดทุกอย่างเกี่ยวกับเครื่องและกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการคุยผ่านอินเทอร์เน็ต (Chat) การส่งข้อความแบบทันที การส่ง E-mail เว็บไซต์ที่เข้าชมโปรแกรมทั้งหมดที่เปิด Username กิจกรรมบน Desktop, Clipboard ฯลฯ ทำให้ทราบชื่อ ที่อยู่ ของผู้ใช้ password และข้อมูลอื่นของผู้ใช้ที่เป็นความลับ บางโปรแกรมมีฟังก์ชัน Stealth (ซ่อนตัว)ซึ่งทำให้ผู้ใช้ไม่ทราบว่ามีการติดตั้งโปรแกรมนี้อยู่ ซึ่งโปรแกรมนี้จะส่งข้อมูลเหล่านี้กลับไปให้ผู้โจมตี ยิ่งกว่านั้นเครื่องนี้สามารถเชื่อมต่อผ่านเว็บในอินเทอร์เน็ต ทั้งในและต่างประเทศ เช่น www.keycarbon.com/images/products/keycarbon_u.

ในเดือนมีนาคม 2005 ธนาคารของญี่ปุ่นใน ลอนดอน ประเทศอังกฤษ ชื่อธนาคารซูมิโตโม (Sumitomo) ตกเป็นเหยื่อของแฮกเกอร์หลายครั้ง จากการสอบสวนพบว่า ใช้ม้าโทรจันเป็นตัวแฮก ข้อมูล ใดๆก็ตามภายหลังจากที่มีการสอบสวนเป็นเวลาหลายวันก็พบว่า มี keystroke record device ติดที่เคาเตอร์ด้านหลังคอมพิวเตอร์

4.5 การใช้อุปกรณ์สกินเมอร์ (Skimmers) หรือ (Wedges)

เครื่องสกินเมอร์ (Skimmers) เป็นเป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก ใช้งานโดยแบตเตอรี่ ซึ่งมีคุณสมบัติในการอ่านและการคัดลอก(Copy) แถบแม่เหล็กบนหลังบัตรเครดิตหรือบัตรกดเงินอัตโนมัติ (ATM card) ที่รู๊ดผ่านเครื่องสกินเมอร์ หลังจากคัดลอกแล้วสามารถนำไปเขียนในแถบแม่เหล็กใหม่โดยดาวโหลดเข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือโอนย้ายไปที่บัตรที่ยังไม่ได้ใส่ข้อมูลลงไป (Blank card) ทำให้สามารถสร้างบัตรปลอมที่มีข้อมูลเหมือนบัตรจริงทุกประการ เครื่องสกินเมอร์มีหลายขนาด และได้พัฒนาขนาดให้เล็กลงเพื่อความสะดวกในการใช้ ปัจจุบันมีขนาดเท่าเครื่องติดตามตัว (Pager)

โดยปกติแล้ว ผู้กระทำความผิดจะร่วมมือกับพนักงานเก็บเงิน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย กรณีที่เกิดในสหรัฐอเมริกา ผู้กระทำความผิดจะให้ค่าตอบแทนในการรูดบัตรแต่ละครั้ง ประมาณ 20-50 ดอลลาร์สหรัฐ โดยจะติดเครื่องสกินเมอร์เชื่อมต่อกับเครื่องรูดบัตร ซึ่งการรูดบัตรเพียงครั้งเดียวก็จะรูดผ่านเครื่องสกินเมอร์ด้วย ซึ่งใช้เวลาในการกระทำความผิดไม่ถึง 10 วินาที หลังจากนั้นอาชญากรจะใช้ข้อมูลที่ได้จากเครื่องสกินเมอร์ไปกระทำความผิด การแสวงหา

ประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต ซึ่งสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ ร้านอาหารทุกประเภท โรงแรม บิมน้ำมัน

นอกจากนี้ การใช้เครื่องสแกนเมอร์ยังถูกใช้กับเครื่องกดเงินอัตโนมัติ (ATM) เช่น บางกรณี ผู้กระทำความผิดจะติดสแกนเมอร์ไว้ที่ตู้กดเงินอัตโนมัติ (ATM) และจะทำเครื่องหมายให้ลูกค้าทำความสะอาดบัตรก่อน โดยให้ผู้ใส่บัตรรูดไปที่เครื่องสแกนเมอร์ก่อนที่จะสอดบัตรเข้าไปในตู้กดเงินอัตโนมัติ¹⁴ หรือ กรณีที่เกิดขึ้นในมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่นายเบนจามิน ดริสคอล (Benjamin Driscoll) ได้พบเครื่องสแกนเมอร์ที่ติดอยู่บนตู้กดเงินอัตโนมัติ โดยบังเอิญ นายเบนจามินได้ใช้เครื่องกดเงินอัตโนมัติ หลังจากที่ได้สอดบัตรในเครื่องและกดรหัสบัตร มีข้อความแสดงว่าเขาไม่สามารถทำธุรกรรมที่ต้องการได้ นายเบนจามินได้ลองอีกครั้งและเขารู้สึกว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น เขาจึงออกแรงดึงเครื่อง ATM และเครื่องสแกนเมอร์ก็หลุดติดมือเขาออกมา โดยเครื่องได้ติดไว้กับที่สอดบัตรที่จะลงเหยื่อให้เข้าใจผิดว่าเป็นที่สอดบัตรจริง¹⁵

2.3.2 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต

การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลทางนิตินัยหรือพฤตินัย ด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น ยกตัวอย่างเช่น การแต่งตัวเลียนแบบ การใช้รูปภาพผู้อื่น การใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลที่เป็นเอกสารพิสูจน์ตัวบุคคล เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง สำเนาทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตขับรถ แม้กระทั่ง การใช้เทคนิคทางการแพทย์เช่นการผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้าเพื่อให้มีใบหน้าเหมือนกับบุคคลอื่น

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นมีมานานแล้วและเกิดขึ้นทุกสังคม ในประเทศไทยพบว่าในอดีตก็มีการนำข้อมูลของผู้อื่นไปใช้และไม่มีความรู้แน่ชัดว่าอาชญากรรมนี้เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด ยกตัวอย่างเช่น การนำข้อมูลของผู้ที่เสียชีวิตแล้วมาขายให้แก่คนต่างด้าวหรือผู้ที่มีความเบี่ยงเบนทางเพศเพื่อให้บุคคลนั้นสวมชื่อของคนตายหรือการปลอมบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อนำไปถอนเงินจากบัญชีธนาคาร ซึ่งในการนำกฎหมายมาใช้บังคับการกับการกระทำความผิดนี้ก็มีกฎหมายอาญา มาปรับใช้กับการกระทำเป็นอย่าง ๆ ไป เช่น การปลอมบัตรประจำตัวประชาชน ก็เป็นความผิดอาญาฐานปลอมแปลงเอกสารสิทธิอัน

¹⁴ Michael J. Quinn , Ethics for the information age ,Second edition

¹⁵ Silver Lake Publishing. "Identity Theft: How to Protect Your Name, Your Credit and Your Vital Information and What to Do When Someone Hijacks any of These." Los Angeles, CA. 2004.

ออนไลน์ เพราะสามารถจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ทั้งไม่ต้องเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่โดยตรงหรือเลือกใช้กิ่งอำเภอที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ เพราะยังไม่มีระบบตรวจสอบการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ดีพอ เพื่อเป็นฐานในการทำบัตรปลอม

ผู้ปลอมบัตรนำเอาบัตรประจำตัวประชาชนที่เจ้าของทำหาย หรือ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่น ไปทำบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อเปิดบัญชีหรือทำบัตรเครดิต เพื่อไปหลอกลวงพนักงานธนาคารในนามของเจ้าของบัตรที่แท้จริงเพื่อไปก่อหนี้ โดยที่เจ้าของบัตรตัวจริงไม่ทราบ ซึ่งผู้ปลอมใช้วิธีถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเหยื่อซ้ำหลาย ๆ ครั้ง แล้วใช้เทคนิคนำภาพใบหน้าสมาชิกในกลุ่มผู้กระทำผิดไปใส่ไว้ในบัตรประจำตัวประชาชนใบที่เจ้าของทำหาย หรือที่เจ้าของสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแทน เมื่อสามารถปลอมแปลงบัตรได้สำเร็จ ผู้กระทำผิดจะนำบัตรประจำตัวประชาชนปลอมไปใช้เปิดบัญชีธนาคาร หรือทำบัตรเครดิต ในนามเจ้าของบัตรประชาชนตัวจริง

2.3.3 ตัวอย่างการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้

หลังจากที่ผู้กระทำผิดทราบหรือมีข้อมูลหรือสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นแล้ว ผู้กระทำผิดจะนำข้อมูลหรือสิ่งแสดงตัวบุคคลนั้นไปแสวงหาประโยชน์ โดยอาจนำไปใช้ร่วมกับข้อมูลอื่น หรือใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลนั้นเพียงลำพังก็ได้ ต่อไปนี้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น

2.3.3.1 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทนิตินัยของผู้อื่นไปใช้

การแสวงหาประโยชน์สามารถทำได้โดยไม่จำกัดวิธีการและสามารถแสวงหาประโยชน์ได้หลากหลายรูปแบบ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างของวิธีในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น ดังนี้

1. การเปิดบัญชีบัตรเครดิตโดยใช้ชื่อของเหยื่อ ซึ่งสิ่งที่ต้องใช้ในการเปิดบัญชีคู่กับใบสมัครกับข้อมูลอื่น ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ บัตรประจำตัวประชาชน วันเกิดของเหยื่อ
2. การเปิดหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ ในชื่อของเหยื่อ
3. การเปิดบัญชีธนาคารในชื่อของเหยื่อ ซึ่งมักเปิดหลายบัญชีในหลายธนาคารและเขียนเช็คที่เรียกเก็บเงินไม่ได้
4. การยื่นคำร้องการเป็นบุคคลล้มละลายภายใต้ชื่อเหยื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายหนี้ของพวกเขาหรือเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้หนี้สิน

5. การขโมยสิ่งแสดงตัวของเหยื่อ เข้าใช้สิทธิในกรรมกรรมประกันชีวิตของเหยื่อ แล้วอ้างสิทธิโดยมิชอบสำหรับการเจ็บป่วย บาดเจ็บ ที่เกิดจากอุบัติเหตุทางรถยนต์
6. การเอาไปซึ่งการกู้ยืมรถยนต์ หรือการจำนองภายใต้ชื่อและที่อยู่ของเหยื่อ
7. การส่งใบคำร้องขอภาษีคืนโดยใช้ชื่อของเหยื่อ และเก็บภาษีที่คืน
8. การส่งใบสมัครประกันสังคมโดยใช้สิ่งแสดงตัวของบุคคลอื่น ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่เสียชีวิตแล้วและได้รับเงินที่ประกันสังคมจ่ายให้

2.3.3.2 การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทพหุติณัยของผู้อื่นไปใช้

นอกจากการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทพหุติณัยของผู้อื่นไปใช้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้กระทำผิดยังได้นำสิ่งแสดงตัวบุคคลประเภทพหุติณัยของผู้อื่นไปใช้ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสิ่งแสดงตัวบุคคลทางพหุติณัย ได้แก่ ภาพใบหน้า บุคคลลิกภาพ ที่อยู่ วันเกิด อายุ ข้อมูลทางการศึกษา ชื่อคู่สมรส ชื่อบุคคลในครอบครัว ชื่อบิดามารดา เติมน้ำ รอยเสียง DNA ลายพิมพ์นิ้วมือ ตำหนิ แผลเป็น สถานที่เกิด รูปพรรณ เชื้อชาติ ลายมือชื่อ รูปถ่าย ข้อมูลทางการแพทย์ หมูโหด เป็นต้น ตัวอย่างที่พบในประเทศไทยได้แก่ กรณีการนำรูปภาพของผู้มีชื่อเสียงไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น กรณีของนางสาวมนัสนันท์ พันเลิศวงศ์สกุล อายุ 26 ปี ดาราสาวชื่อดังพร้อมนายกิตติศักดิ์ เสตะจันทร์ ทนายความ เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายปณณภพ ทาทัพ เจ้าของบริษัทเงาะพาทัวร์ เป็นจำเลย เรื่องละเมิด เรียกค่าเสียหายจำนวน 1 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และให้ลงข้อโทษในหนังสือพิมพ์เป็นเวลา 10 วัน โดยโจทก์ฟ้องว่า นายปณณภพ จำเลย นำชื่อและภาพแพชั่นชุดว่ายน้ำของ โดนัท-มนัสนันท์ โจทก์ ไปลงโฆษณาในโบรชัวร์แพ็คเกจจูงเที่ยวประเทศเวียดนาม 4 วัน 3 คืน ระหว่างวันที่ 4-7 ก.ค. พ.ศ. 2552 ราคาคนละ 16,900 บาท พร้อมระบุข้อความว่า "เดินทางพร้อม กับนางเอกสาว โดนัท มนัสนันท์"โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

นอกจากนี้ ยังมีกรณีการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าของตนเอง เพื่อจะสวมชื่อคนตาย เช่น เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2551 กรณีของนางกัญติภัสสรหรือ ปานจิต ชื่นศิริ ที่หลอกลวงโดยการแจ้งความว่าเสียชีวิตจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิที่ จ. ระนอง โดยสวมชื่อศพเหยื่อสึนามิ เพื่อต้องการหนีคดีฟ้องเรียกเงินชื้อหาข้อโกงหลังจากนั้นได้ผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าของตน แล้วเปลี่ยนชื้อนามสกุลเพื่อปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น อย่างไรก็ตามนางปานจิตก็ถูกตำรวจจับเนื่องจากตำรวจใช้ลายพิมพ์นิ้วมือเป็นหลักฐานการมีตัวตนของนางปานจิต

เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มีความก้าวหน้า สิ่งที่ต้องทำการศึกษาและพิจารณาต่อไปคือ หากอนาคตมีการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าเป็นบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นมาใช้ จะนำกฎหมายใดมาบังคับใช้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

การผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้าในปัจจุบัน ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า อนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงใบหน้าเป็นบุคคลอื่นได้จริง เช่น การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าให้เหมือนกับบุคคลที่เสียชีวิตแล้ว เป็นต้น ซึ่งขออธิบายดังต่อไปนี้

การผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้า

ใบหน้าเป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลที่มีความสำคัญ ใบหน้าเป็นอวัยวะของการแสดงตัวตนและการติดต่อสื่อสาร เป็นศูนย์กลางของสิ่งแสดงตัวบุคคล เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลอันดับต้น ๆ ที่คนใช้ติดต่อกับบุคคลอื่นโดยตรง ใบหน้าเป็นหนึ่งในการระบุตัวบุคคลที่ใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประโยชน์อย่างมาก¹⁷ ใบหน้ามักเป็นส่วนที่บุคคลอื่นจำได้ ใบหน้าจึงเป็นเหมือนตราสัญลักษณ์ประจำตัวของคน หากมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเปลี่ยนแปลงใบหน้าตนเอง นั่นก็หมายความว่า สิ่งแสดงตัวบุคคลของเขาได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะใบหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยตรง ดังนั้นจึงมีความคิดว่าการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าให้เหมือนใบหน้าของบุคคลอื่น ก็เหมือนกับการนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของคนอื่นมาใช้

เทคโนโลยีทางการแพทย์ได้พัฒนาการปลูกถ่ายอวัยวะ (Organ Transplant) เรื่อยมา จนปัจจุบันได้มีการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าสำเร็จถึง 4 ราย โดยครั้งแรกเกิดขึ้นที่ประเทศฝรั่งเศสเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2005 ซึ่งเป็นการผ่าตัดใบหน้าของนางอลิซาเบล ดินัวเร่ ที่ถูกสุนัขทำร้าย ผู้ที่ทำการผ่าตัดคือ คณะแพทย์ชาวฝรั่งเศส โดยใช้เทคนิคทางการแพทย์ที่เรียกว่า "Hybrid" โดยนำอวัยวะของเธอเองและผู้บริจาคมาใช้ ผู้ที่เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้ารายที่ 2 ของโลก เป็นชายวัย 30 ปี ชาวเมืองซีอาน ประเทศจีน ที่ถูกหมึกกัดใบหน้าด้านล่าง ศัลยแพทย์ของซีอานนำแก้ม จมูก ปากของผู้บริจาคมาผ่าตัดให้กับชายเคราะห์ร้าย ส่วนรายที่ 3 เป็นชายชาวฝรั่งเศส-แคริบเบียน อายุ 29 ปี ทำการผ่าตัดเมื่อปี ค.ศ. 2007 เนื่องจากมีเนื้องอกขนาดใหญ่บนใบหน้ามาเป็นเวลากว่า 10 ปี โดยนายแพทย์โลรองต์ ลองเตียร์ และคณะจากโรงพยาบาลอองรี มง ดอร์-อัลแบร์ต เซนเนเวีย นับเป็นความสำเร็จของทางการแพทย์ในการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้า และการผ่าตัดครั้งล่าสุดที่มีการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าได้สำเร็จเมื่อปี เดือนธันวาคม ค.ศ. 2008 โรงพยาบาลในรัฐโอไฮโอของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้าให้กับหญิงสาวรายหนึ่ง ซึ่งประสบอุบัติเหตุใบหน้าเสียโฉมไปถึง ร้อยละ 80 จมูกแห้ง ฟันและกรามยุบบางส่วน ต้องหายใจและรับประทานอาหารผ่านทางหลอดลม การผ่าตัดครั้งนี้ใช้เวลาเตรียมการนานกว่า 20 ปี และใช้เวลาผ่าตัดถึง 22 ชั่วโมง โดยใช้ชิ้นส่วนใบหน้าจากศพของ

¹⁷ ชาญชัย ปลื้มปีติวิริยะเวช . The frontier of Intelligent Hall of Fame ปฐกการด้านแรกของหัวเกียรติยศอัจฉริยะ. วารสารช่างพูด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ฉบับที่ 10/51.

หญิงสาวอีกรายหนึ่งที่บริจาคร่างกายให้กับโรงพยาบาล นับเป็นผู้ป่วยรายแรกของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้า หรือรายที่ 4 ของโลก

อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อโต้แย้งในเรื่องศีลธรรมของการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้าที่ยังไม่ลงรอยกัน เนื่องจากการปลูกถ่ายใบหน้า จำเป็นต้องนำอวัยวะของผู้ที่บริจาคมาปลูกถ่ายบนใบหน้าของผู้ที่ต้องการผ่าตัดเปลี่ยนใบหน้า อาจทำให้ผู้ใกล้ชิดกับผู้บริจาค เช่น พ่อแม่ ญาติ มีความกังวลว่าใบหน้าที่ผ่าตัดจะคล้ายหรือเหมือนกับใบหน้าผู้เสียชีวิตแล้ว แต่ในความเป็นจริงแล้ว การปลูกถ่ายอวัยวะนั้น ใบหน้าที่ทำการปลูกถ่ายจะไม่เหมือนกับใบหน้าของผู้บริจาคเสียทีเดียว ศาสตราจารย์สตีเฟน เจ. วิกมอร์ ศาสตราจารย์ในการปลูกถ่ายอวัยวะส่วนไตแห่งโรงพยาบาลควีน อลิซาเบธ มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษและดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสมาคมการปลูกถ่ายอวัยวะแห่งอังกฤษ (Stephen J. Wigmore, MD, professor of transplantation surgery at the Liver Unit, Queen Elizabeth Hospital, University of Birmingham, UK and chair of the ethics committee of the British Transplantation Society) กล่าวว่า ในการผ่าตัด ใบหน้าที่ได้รับการผ่าตัดจะเหมือนหน้าเดิมครึ่งหนึ่ง หน้าคนบริจาคอีกครึ่งหนึ่ง จะไม่มีการถ่ายโอนสิ่งแสดงตัวบุคคล เนื่องจากในความเป็นจริง ไม่ได้มีการปลูกถ่ายสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้บริจาค เพียงแต่นำเนื้อเยื่อของใบหน้าผู้บริจาคมาใช้เท่านั้น ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากกระดูกส่วนที่เป็นโครงหน้าของผู้บริจาคและผู้ได้รับการผ่าตัดไม่เหมือนกัน จึงเป็นไปได้ยากที่ใบหน้าจะเหมือนกับผู้บริจาค หน้าของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดจะเหมือนเดิมเพราะเป็นโครงกระดูกของใบหน้าอันเดิมและกล้ามเนื้ออันเดิม¹⁸ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าสิ่งแสดงตัวบุคคลของมนุษย์ไม่ได้ถูกทำลายโดยใบหน้าที่เสียโฉม และสิ่งแสดงตัวบุคคลก็ไม่ได้มาจากการมีใบหน้าใหม่ที่เกิดขึ้นจากการศัลยกรรมพลาสติก

ในปี ค.ศ. 2002 คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านศีลธรรมแห่งประเทศไทย ฝรั่งเสศกำหนดให้การปลูกถ่ายใบหน้าควรจะทำในบางกรณีเท่านั้น ในปี ค.ศ. 2003 ราชวิทยาลัยศัลแพทย์แห่งประเทศไทยแห่งประเทศอังกฤษ (Royal College of Surgeons of England) ได้เตือนศัลแพทย์ว่าเป็นการไม่ฉลาดที่จะพยายามผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใบหน้า เพราะจะมีความยุ่งยากในการเลือกผู้ป่วย ความเสี่ยงในเรื่องภูมิคุ้มกัน ข้อยุ่งยากในเรื่องการให้ความยินยอม และประเด็นเรื่องทางจิตวิทยา อย่างเช่นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแสดงตัวบุคคล ในปี ค.ศ. 2005 ที่มลรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา คลินิกครีฟแลนด์ได้อนุญาตให้มีการผ่าตัดทั้งใบหน้าได้ นอกจากนี้ยังมีผู้เห็นว่าควรมีการวิจัยวิธีในการพัฒนาการปลูกถ่ายอวัยวะบนใบหน้าและผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในภายหลังมากกว่านี้ ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการผ่าตัดที่ยังอันตรายอยู่ และยังเป็น

¹⁸ http://www.usatoday.com/tech/science/2005-09-19-face-transplant_x.htm 8 พ.ย. 2551

การลองผิดลองถูกเพราะการผ่าตัดแต่ละครั้งเป็นกรณีที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เพราะลักษณะใบหน้าและบาดแผลมีความแตกต่างกันเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงจิตใจของผู้ป่วย ภายหลังจากผ่าตัดด้วย

มากกว่านั้น ยังมีผู้กังวลในปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับตัวตน เพราะการปลูกถ่ายใบหน้าต่างจากการปลูกถ่ายอวัยวะอื่น เช่น ไต ตับ หัวใจ เพราะใบหน้าเห็นได้จากภายนอก ใบหน้าคือสิ่งที่ปรากฏออกมาและกำหนดให้เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคล ถ้าคนปรากฏตัวโดยใบหน้าของผู้บริจาค มันเกิดคำถามว่า ผู้อื่นจะมองพวกเขาอย่างไร และพวกเขาเองตัวอย่างไรชอบเขตไหนที่จะปลูกถ่ายใบหน้าของผู้รับกับใบหน้าของผู้บริจาคได้ การแทนที่จะต้องสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามที่คนจะกลายเป็นคนอื่น อย่างไรก็ตาม ทศนคติเช่นนั้นจะหายไป ถ้าประชาชนจะเห็นด้วยที่จะยอมให้ใบหน้าที่ตายแล้วถูกใช้เพื่อช่วยคนอื่น

2.4 บุคคลผู้แสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่น

โดยทั่วไปแล้ว คนมักจะเข้าใจว่าผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต จะต้องเป็นบุคคลนิรนามที่มีการศึกษาดี การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตก็เหมือนอาชญากรรมทั่วไปที่ผู้กระทำความผิดจำเป็นจะต้องมีแรงจูงใจและโอกาสในการกระทำความผิด ที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจที่จะลงมือกระทำ โดยไม่สนใจบทกฎหมาย การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตเป็นอาชญากรรมที่แพร่หลายเนื่องจากว่าผู้กระทำความผิดมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกจับ ผู้กระทำความผิดจะเป็นใครก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่น ไปจนถึงผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือ องค์กรอาชญากรรมหรือแม้แต่ผู้ร่วมงานหรือสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน นอกจากนี้ความรู้เกี่ยวกับการแยกและความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี อย่างเช่น สกิมเมอร์ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตสำเร็จ เพียงแค่วิธีธรรมดาๆ เช่น การขโมยข้อมูลบัตรเครดิตจากกล่องไปรษณีย์ ก็เป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การกระทำการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตสำเร็จได้ ดังนั้น จึงไม่มีลักษณะเฉพาะของผู้กระทำความผิด ที่สามารถแบ่งแยกผู้กระทำความผิดได้ ดังต่อไปนี้

1. ครอบครัวและเพื่อน

ผู้กระทำความผิดอาจเป็นคนในครอบครัวหรือเพื่อนก็ได้ เนื่องจากคนในครอบครัวมีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน และรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น กรณีของนางเคลลี พาสกัวเลตท เฮลเลอร์ (Kelli Pasqualetti-Heller)

ในรัฐฟลอริดา ซึ่งมีบุตรชายวัย 11 ขวบเป็นอัมพาตเนื่องจากความบกพร่องของสมองก่อนคลอด เธอได้รับจดหมายจากบริษัทเฟอร์นิเจอร์และจดหมายให้รับภาษีคืนสำหรับผู้เยาว์ ซึ่งหลังจากการสอบสวนพบว่า บุตรชายของเธอถูกบิดาของตนเองเป็นผู้ลักลิ่งแสดงตัวบุคคลเพื่อนำไปใช้ในการซื้อสินค้าต่าง ๆ¹⁹ เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นได้ง่าย เช่น น้องลักลิ่งแสดงตัวบุคคลของพี่หรือบุตรชาย ลักลิ่งแสดงตัวบุคคลของมารดาของตน เป็นต้น

ตัวอย่าง

วันที่ 18 มิ.ย. พ.ศ. 2550 พ.ต.อ.ชำนาญ รวดเร็ว รอง ผบก.ภ.จว.เชียงใหม่ พร้อมด้วย พ.ต.อ.อรรถสิทธิ์ หลาวทอง ผกก.สภ.อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ แถลงข่าวการจับกุมนายณรงค์ ดวงยศ อายุ 68 ปี อยู่บ้านเลขที่ 144/1 หมู่ 7 ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ และนายสุเทพ ศิริประเทืองกุล อายุ 18 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ใน อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ซึ่งแอบอ้างตัวและใช้บัตรประชาชนของบุคคลอื่น ในข้อหาร่วมกันแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน มีและใช้บัตรประชาชนอันเกิดจากการกระทำความผิด และมีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ การจับกุมครั้งนี้สืบเนื่องจากกลุ่มงานความมั่นคง ภ.จว.เชียงใหม่ รับแจ้งว่านายสุเทพได้แอบอ้างตัวเป็นนายพงษ์ศักดิ์ เตมู ซึ่งมีที่อยู่ตามบัตรประชาชนและที่อยู่ในทะเบียนราษฎร ในบ้านเลขที่ 144/1 หมู่ 7 ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ที่มีนายณรงค์ เป็นเจ้าบ้านให้การรับรอง ซึ่งความจริงได้ปรากฏความจริงขึ้น เนื่องจากนายพงษ์ศักดิ์ ตัวจริงซึ่งมีที่อยู่บ้านเลขที่ 238 หมู่ 23 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ. เชียงใหม่ ได้เข้าไปทำบัตรประชาชนที่ อ.จอมทอง เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา จึงทราบว่ามีคนใช้ชื่อสกุลไปทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ในวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา ทำให้นายพงษ์ศักดิ์ เข้าแจ้งความกับตำรวจ สภ.อ.จอมทอง จึงได้มีการประสานงานกับกลุ่มงานความมั่นคง ภ.จว.เชียงใหม่ เบื้องต้นจากการสอบสวนนายกองแสง เตมู บิดาของนายพงษ์ศักดิ์ ผู้เสียหาย ให้การยอมรับสารภาพว่า ได้นำข้อมูลทะเบียนราษฎรพร้อมสูติบัตรของลูกชายไปขาย ให้กับนายหน้าในราคา 2 หมื่นบาท หลังจากนั้นไม่ทราบข้อมูลและสูติบัตรถูกนำไปใช้กับใครและที่ไหน²⁰

¹⁹ Silver Lake Publishing. "Identity Theft: How to Protect Your Name, Your Credit and Your Vital Information and What to Do When Someone Hijacks any of These." Los Angeles, CA. 2004.

²⁰ http://www.komchadluek.net/2007/06/19/n001_123350.php?news_id=123350 วันที่ 26 ก.ค. 2551

2. ลูกจ้าง

ลูกจ้างที่อยู่บริษัทอาจนำข้อมูลภายในบริษัทไปขายหรืออาจสมคบกับผู้กระทำความผิดอื่นโดยอาจขายข้อมูลที่เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลของลูกจ้างที่ตนได้มาจากบริษัทของตนและข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดต่อไป เช่น เหตุการณ์ที่บริษัทซอฟต์แวร์ที่มัลรัฐของ ไอแลนด์ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จัดให้ผู้ที่ไม่มีอำนาจสามารถเข้าไปในฐานข้อมูลของบริษัท โดยพนักงานของบริษัทได้ขายรหัสผ่านในการดาวน์โหลดข้อมูลบัตรเครดิตของลูกจ้างให้แก่ผู้ร่วมสมคบอื่น ซึ่งเป็นกรณีที่ลูกจ้างหรือบุคคลภายในบริษัทให้ข้อมูลที่เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคล แก่ผู้กระทำความผิดรายอื่น ซึ่งการกระทำความผิดโดยลูกจ้างพบได้บ่อยและสามารถกระทำได้ง่าย

3. องค์การอาชญากรรม

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต อาจกระทำเป็นองค์กรซึ่งภายในองค์กรมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนและเป็นรูปแบบ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การเปลี่ยนแปลงข้อมูล การส่งผ่าน โดยผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูลอาจรวบรวมข้อมูลที่ขโมยมาจากตู้ไปรษณีย์ หรือการค้ายางชยะ หรือ ได้ข้อมูลที่เป็นความลับโดยแหล่งอื่น ผู้รวบรวมอาจถูกว่าจ้างด้วยเงินหรือยาเสพติด ผู้ที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลจะเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของเงินสดหรือผลประโยชน์ในรูปของเงิน เช่น กรณีเปลี่ยนเช็คเป็นเงินสด ซึ่งส่วนนี้จะครบองค์ประกอบของความผิดของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต รูปแบบการกระทำที่เป็นองค์กร จะทำให้การจับกุมผู้กระทำความผิดทำได้ยากขึ้น

4. อาชญากร เพื่อใช้หลบหนีความผิด

กรณีนี้ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และหากผู้กระทำความผิดถูกจับกุม ผู้กระทำผิดอาจแสดงสิ่งแสดงตัวบุคคลของบุคคลอื่นแก่ตำรวจ เพื่อจะทำให้เขาหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดี หรือการถูกฟ้องในศาล ขณะเดียวกันบุคคลที่เป็นเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคลอาจจะต้องถูกดำเนินคดีแทน กรณีดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยๆในกรณีที่เป็นความผิดเล็กน้อย เช่น ขับรถผิดกฎจราจร หรือ ใช้ใบอนุญาตขับรถของบุคคลอื่น เป็นต้น

5. คนต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย

ในกรณีที่คนต่างด้าวอาศัยอยู่ในประเทศหนึ่ง เขาอาจไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับพลเมืองของรัฐนั้น กล่าวคืออาจถูกจำกัดสิทธิบางอย่างบางประการ เช่น การห้ามทำงานบางประเภทที่สงวนไว้เฉพาะพลเมืองของประเทศนั้น หรือห้ามทำธุรกรรมบางประเภท เช่น การซื้อที่ดิน หรือสิทธิในการได้รับเงินค่าเลี้ยงดูในวัยเกษียณ เป็นต้น

การกระทำผิดของคนต่างด้าว ส่วนใหญ่ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ทางการเงิน แต่เพื่อให้ตนได้รับสิทธิเช่นเดียวกับพลเมืองของประเทศที่ตนอาศัย เช่น สวัสดิการต่างๆ การซื้อบ้าน หรือ การทำงานบางประเภท เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ในกรณีของนางลินดา เทรวินโน (Linda Trevino) ในปี ค.ศ. 2004 เธอถูกปฏิเสธการรับทำงาน เนื่องจากในประวัติของเธอปรากฏข้อความว่า เธอทำงานในร้านแห่งอื่นอยู่ ซึ่งเมื่อมีการสืบสวนก็พบว่ามีคนต่างด้าว นำข้อมูลของเธอไปใช้สมัครงานถึง 37 คน²¹

6. ขบวนการก่อการร้าย

กลุ่มผู้ก่อการร้าย จำเป็นต้องอำพรางตัวเอง เพื่อให้ยากต่อการจับกุม พวกเขาใช้การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการเงินเพื่อใช้ในการดำเนินการต่างๆของกลุ่ม และพวกเขาเชื่อว่าการวิธีนี้ จะทำให้พ้นจากการโจมตี ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มก่อการร้าย Al Qaeda ในประเทศสเปน ใช้บัตรเครดิตที่ขโมยมาเพื่อก่ออาชญากรรมและเพื่อซื้อสินค้าหลายอย่างเพื่อกลุ่มของตน ทั้งๆที่พวกเขาไม่ได้ซื้อของที่ราคาแพงพอที่จะต้องใช้บัตรเครดิต นอกจากนี้พวกเขาใช้บัตรโทรศัพท์ เพื่อที่จะติดต่อกับพวกที่ประเทศปากีสถาน อัฟกานิสถาน และเลบานอนและที่อื่นๆ พวกเขามักจะใช้หนังสือเดินทางและเอกสารการเดินทางปลอมเพื่อที่จะเปิดบัญชีเพื่อการปฏิบัติการทางการเงิน²²

2.5 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคล

2.5.1 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลต่อเจ้าของสิ่งแสดงตัวบุคคล

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตเป็นอาชญากรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะมีผลกระทบต่อเหยื่อ 2 ราย อันได้แก่ปัจเจกบุคคลซึ่งสิ่งแสดงตัวบุคคลถูกขโมย และองค์กรธุรกิจ (Business) ที่การบริการถูกขโมย อย่างไรก็ตาม ในความจริงปัจเจกชนมักจะไม่ถูกปฏิบัติในฐานะที่เป็น "เหยื่อ" เนื่องจากมีการสันนิษฐานว่า ในท้ายที่สุดแล้วพวกเขาไม่ต้อง

²¹ Sullivan, Bob. "The Secret List of ID Theft Victims." Jan. 29, 2007. URL=<http://www.Msnbc.msn.com/id/6814673/>.

²² Testimony of Dennis M. Lormel, Chief, Terrorist Financial Review Group, FBI. Before The Senate Judiciary Committee Subcommittee on Technology, Terrorism, and Government Information, July 9, 2002. Hearing on S. 2541, "The identity Theft Penalty Enhancement Act" : <http://fbi.gov/congress02/Identitytheft.htm>

รับผิดชอบความเสียหายทางการเงิน อย่างไรก็ตามในความจริงแล้ว ปัจเจกชนก็เป็นเหยื่อจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตเช่นกัน

ทุกคนในสังคมมีโอกาสที่จะเป็นเหยื่อของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต ซึ่งหากนึกถึงเหยื่อของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริต อาจมีคนนึกถึงบุคคลที่มีฐานะร่ำรวย มีชื่อเสียง การศึกษาสูง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าทุกคนตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมชนิดนี้ได้ แม้ว่าการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่มีรายได้สูงจะได้ประโยชน์ในเชิงการเงินสูงกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ แต่ดังที่กล่าวมาแล้วว่า รูปแบบของอาชญากรรมนี้ไม่ได้ที่เฉพาะรูปแบบทางด้านที่เกี่ยวกับการเงินเท่านั้น ยังมีรูปแบบอื่นที่ไม่ต้องอาศัยความร่ำรวยของเหยื่อ เช่น กรณีการแจ้งข้อมูลของเหยื่อกรณีที่ทำผิดกฎจราจร กรณีที่นำข้อมูลของผู้ที่เสียชีวิตแล้วมาใช้ในการเซ็นลายมือชื่อร่วมในการทำนิติกรรมบางอย่าง เป็นต้น

จากข้อมูลของสำนักงานการค้าสหรัฐ (Federal Trade Commission) พบว่า ผู้มีชื่อเสียงหลายคนตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมนี้ เช่น นักแสดงฮอลลีวูดชื่อ พอล แอลลิน (Paul Allen) ไมเคิล บลูมเบิร์ก (Michael Bloomberg) หรือผู้กำกับชื่อดังแห่งฮอลลีวูด สตีเวน สปีลเบิร์ก (Stephen Spielberg) เป็นต้น

ดังนั้นแล้ว เหยื่ออาชญากรรมนี้ จึงไม่จำกัดที่การศึกษาสูงหรือต่ำ นอกจากนี้คนทุกระดับแต่เกิดจนกระทั่งตายก็สามารถเป็นเหยื่อของอาชญากรรมนี้ได้ทั้งสิ้น ทุกเชื้อชาติทุกเผ่าพันธุ์ อาจตกเป็นเหยื่อได้ แม้กระทั่งคนตาย ก็อาจถูกนำสิ่งแสดงตัวบุคคลมาใช้ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่กฎหมายเกี่ยวกับคำนำหน้าชื่อยังเป็นประเด็นโต้เถียงอยู่ว่าควรใช้คำหน้านามว่าอย่างไร และเป็นที่ทราบกันดีว่าบุคคลเพศที่สามต้องการยอมรับจากสังคมในฐานะที่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำชื่อของบุคคลอื่นมาเป็นชื่อของตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีการทำเป็นกลุ่มเป็นขบวนการ หนึ่งในหลายวิธีที่เกิดขึ้นคือ การสวมชื่อผู้ตายที่เป็นหญิง ทำให้ผู้ชายมีชื่อและคำนำหน้าที่เป็นหญิง มีหมายเลขประชาชนที่เป็นของหญิง ผู้ตายเจ้าของชื่อ มีชื่อบิดา มารดา เป็นหญิงผู้นั้น ซึ่งจัดเป็นการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นโดยทุจริตอย่างหนึ่ง ในต่างประเทศมีตัวอย่างที่เกิดขึ้นเช่น กรณีของนางเวสตา บุตเลอร์ (Kwezeta Butler) ซึ่งเป็นผู้ชายข้อมูลของคนตายโดยอ่านหนังสือพิมพ์ที่เป็นหน้าข่าวมรณกรรม แล้วนำชื่อของผู้ตายไปค้นหาข้อมูลส่วนตัวเพิ่มจากอินเทอร์เน็ต แล้วนำไปขายในราคาชื่อละ 600 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผู้ที่ซื้อข้อมูลไปสามารถนำข้อมูลผู้ตายไปใช้ในการเซ็นชื่อร่วมใน

การเข้าซื้อรถยนต์ในมลรัฐแอตแลนต้า มูลค่าความเสียหายทั้งหมดในการเข้าซื้อคือประมาณ 1.5 ล้านดอลล่าสหรัฐ²³

1. ความเสียหายทางการเงิน

ผลกระทบทางการเงิน เป็นผลกระทบที่เห็นชัดที่สุด จากสถิติของสำนักงานการค้าสหรัฐ (Federal Trade Commission) เหยื่อมีผลกระทบทางการเงินร้อยละ 47²⁴

ผลกระทบทางการเงินมีหลากหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่นกรณีต่อไปนี้

1. กรณีที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร ได้แก่ กรณีที่ทำเช็คปลอมและใช้ชื่อของเหยื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเช็ค หรือเปิดบัญชีธนาคารในชื่อของเหยื่อ และออกเช็คที่เรียกเก็บเงินไม่ได้หรือกรณีทำเลียนบัตรเอ.ที.เอ็ม. หรือบัตรเดบิต และถอนเงินผ่านตู้กดเงินอัตโนมัติโดยหักจากบัญชีของเหยื่อ หรือนำสิ่งแสดงตัวบุคคลไปเปิดบัญชี เช่น เปิดบัญชีบัตรเครดิต เมื่อไม่ชำระหนี้ที่ค้างรายการต่างๆก็จะถูกบันทึกในประวัติของเหยื่อ ซึ่งกว่าที่เหยื่อจะรู้ตัวก็เป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ทำให้ยอดหนี้มีจำนวนมากขึ้นและยากที่จะแก้ไขในระยะเวลาอันสั้น

2. กรณีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ เช่น ทำใบเรียกเงินภาษีคืนโดยใช้ข้อมูลของเหยื่อ ทำให้เหยื่อถูกปฏิเสธที่จะขอภาษีคืน เนื่องจากมีผู้ขอภาษีคืนไปแล้ว

นอกจากนี้ อาจนำชื่อของเหยื่อไปขอเปิดบริการสาธารณะต่างๆ เช่น เปิดบริการโทรศัพท์ ประปา ไฟฟ้า ซึ่งเหยื่ออาจจำต้องจ่ายหนี้เหล่านี้โดยที่ตนไม่ได้ก่อหนี้เหล่านี้เลย

3. กรณีที่เกี่ยวข้องกับสถานให้บริการทางการแพทย์ เหยื่ออาจจำเป็นต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามใบเรียกเก็บเงิน หรืออาจต้องจ่ายเบี้ยประกันชีวิตที่สูงขึ้น เนื่องจากประวัติการเจ็บป่วยของบุคคลอื่นที่ปรากฏในประวัติการรักษาของตน นอกจากนี้เหยื่อยังอาจถูกปฏิเสธการรับเข้าทำงานเนื่องจากมีประวัติการเจ็บป่วยที่ร้ายแรงหรือน่ารังเกียจ

นอกจากนี้ เหยื่อต้องเสียเงินไปกับการแก้ปัญหา การกู้ชื่อเสียงให้กลับคืน หากจำเป็นต้องจ้างทนายความ ก็มีค่าใช้จ่ายในการติดต่อ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าเดินทาง และค่าดำเนินคดี เช่น ค่าทนาย ค่าขึ้นศาล ค่าจ้างเมื่อต้องหยุดงาน อันเป็นผลมาจากการดำเนินการเกี่ยวกับบันทึกทางการเงินที่ถูกแก้ไขไป ความสูญเสียทางการเงิน กรณีมีการเปิดบัญชีในนามของเหยื่อ โดยไม่ได้รับความยินยอม และกรณีที่เหยื่อต้องรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ให้กู้ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เช่น ค่าใช้จ่ายที่ผู้เอาประกันได้จ่ายเพื่อให้ได้กู้เงินอีกครั้ง

²³ Teague, Dan. "Authorities: Scam Took IDs Of Deceased." Jan. 7, 2007. URL=<http://www.tecrime.com/lart125.htm>

²⁴ Consumer Fraud and Identity Theft Complaint Data January – December 2006

2. ความเสียหายทางด้านเวลา

ดังที่กล่าวมาแล้วในการแก้ปัญหาและติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานรัฐ ธนาคาร ผู้ติดต่อจำเป็นต้องติดต่อหลายครั้ง จนกว่าปัญหาจะเสร็จสิ้น ซึ่งหากเหยื่อทราบเรื่องช้า ซึ่งหมายถึงสิ่งแสดงตัวบุคคลของเหยื่อถูกใช้เป็นระยะเวลาเวลานานเท่าใด ก็จะทำให้เวลาที่แก้ปัญหาใช้เวลานานขึ้นไปด้วย นอกจากนี้เวลาที่ต้องใช้ในการแก้ไขเหยื่อยาก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยทุจริตด้วย กล่าวคือ หากเป็นการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยทุจริตที่เป็นอาชญากรรม อาจใช้เวลาแก้ไขน้อยกว่าการเลียนสิ่งแสดงตัวบุคคล (Identity cloning) ซึ่งเป็นการปลอมแปลงเพื่อเป็นตัวตนของเหยื่อเลย เหยื่อจำเป็นต้องค้นหาหรือแก้ไขประวัติการศึกษา การทำงาน ข้อมูลพื้นฐานต่างๆ เช่น การสมรส บุตร ซึ่งมีลักษณะที่ยุ่งยากและใช้เวลานานเป็นอย่างยิ่ง

3. ความเสียหายทางการเงินด้านอารมณ์และผลกระทบทางด้านจิตใจ

นอกจากที่เหยื่อต้องเสียเวลาในการแก้ปัญหาแล้ว เหยื่อต้องมีความเสียหายทางอารมณ์และจิตใจเนื่องจากต้องระแวงหรือระวังตัวว่าจะเกิดเหตุการณ์กับตนขึ้นซ้ำอีกหรือไม่ รวมทั้งความปลอดภัยในด้านการเงิน กังวลในความปลอดภัยของข้อมูล อาจทำให้เหยื่อบางคนนอนไม่หลับ

มากกว่านั้นในการแก้ปัญหา จำเป็นต้องติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ตำรวจ ธนาคารผู้เปิดบัญชี สถานบริการทางการแพทย์ เช่น คลินิก โรงพยาบาล ซึ่งเหยื่อจำเป็นต้องติดต่อกับหน่วยงานนั้นหลายครั้งจนกว่าจะจบเรื่อง ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าการติดต่อกับหน่วยงานใหญ่ๆ อาจมีการโอนภาระกันไปมาภายในหน่วยงาน อาจสร้างความหงุดหงิด รำคาญใจแก่เหยื่อได้ ทั้งการติดต่อกับหน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานที่มีความซับซ้อน อาจสร้างความสับสนแก่เหยื่อได้

เหยื่อบางคนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รู้สึกว่าตำรวจไม่เชื่อว่าเหตุการณ์เกิดกับเขาจริง รู้สึกว่าลักษณะที่ตำรวจสอบสวนราวกับว่าเขาตั้งใจทำหาย หรือสมคบกับผู้อื่นเพื่อที่จะหลอกลวงว่ามีผู้ให้การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลโดยทุจริตของเขา

4. ความเสียหายทางด้านร่างกายและชีวิต

ในกรณีที่เป็นการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลทางการแพทย์ ซึ่งเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง หากมีการเกิดการผิดพลาดในการรักษา อาจมีผลกระทบในการรักษาทำให้อาการเจ็บป่วยมีอาการทรุดหนัก หรือหากโชคร้ายอาจมีความเสียหายถึงชีวิตเลยทีเดียว

การแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลทางการแพทย์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงประวัติการรักษาของเหยื่อ ซึ่งพบได้บ่อย เนื่องจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลทางการแพทย์ มักเกิดขึ้นกับผู้ที่เป็โรคเรื้อรัง ที่ต้องติดต่อกับโรงพยาบาลบ่อยครั้ง หากผลการ

ตรวจไม่ใช่ผลการตรวจเหยื่อ แต่เป็นผลการตรวจของผู้กระทำความผิด จะทำให้เกิดการวินิจฉัยโรคผิดพลาด เป็นอันตรายต่อร่างกายและชีวิตของเหยื่อเป็นอย่างมาก

2.5.2 ความเสียหายอันเกิดจากการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งแสดงตัวบุคคลต่อประเทศ

1. ความเสียหายด้านความมั่นคงของประเทศ

การนำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้เพื่อเข้าประเทศที่ต้องการก่อการร้าย เพื่อเปิดบัญชีเป็นกองทุนในการก่อการร้าย เนื่องจากการก่อการร้ายจำเป็นต้องมีอาวุธ อาหาร จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก ซึ่งการก่อการร้ายก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ผู้คนในประเทศใช้ชีวิตด้วยความหวาดกลัว ขวัญเสีย นอกจากนั้นยังมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อมีการโจมตีจากผู้ก่อการร้ายจะทำให้นายทุนมาลงทุนในประเทศต่ำ นักท่องเที่ยวไม่กล้ามาท่องเที่ยว เนื่องจากมีความกังวลในเรื่องความปลอดภัย ซึ่งเกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง

2. ความเสียหายอันเกิดจากการแสดงข้อมูลของผู้อื่นต่อทางราชการ

เมื่อมีผู้นำสิ่งแสดงตัวบุคคลของผู้อื่นไปใช้ และนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ซึ่งเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 ซึ่งสร้างความเสียหายแก่ประเทศ ทำให้ไม่สามารถระบุตัวบุคคลตรงตามความเป็นจริงได้ เช่น นาย ก ใช้สิ่งแสดงตัวบุคคลของนาย ข โดยไปปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งทำให้ฐานข้อมูลของรัฐถูกบิดเบือนไม่ตรงตามความจริง หากนาย ก ไปกระทำความผิดหรือไปรุกรานคนอื่น ๆ ผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือนาย ข ซึ่งไม่ได้กระทำความผิดนั้นหรือไม่ได้ทำธุรกรรมใดเลย ซึ่งเกิดความเสียหายต่อประเทศได้ ทำให้เกิดความสับสน ประชาชนไม่มีความมั่นใจในการดำรงชีวิต ไม่ศรัทธาในระบบและข้อมูลของรัฐ ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ ในการปลอมบัตรประชาชน เจ้าพนักงานราชการมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย ซึ่งการกระทำผิดของเจ้าพนักงานบางคน อาจทำให้ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อราชการลดลง ความศรัทธาเสื่อมถอย ทำให้ราชการไม่ได้รับความเชื่อมั่นเท่าที่ควร